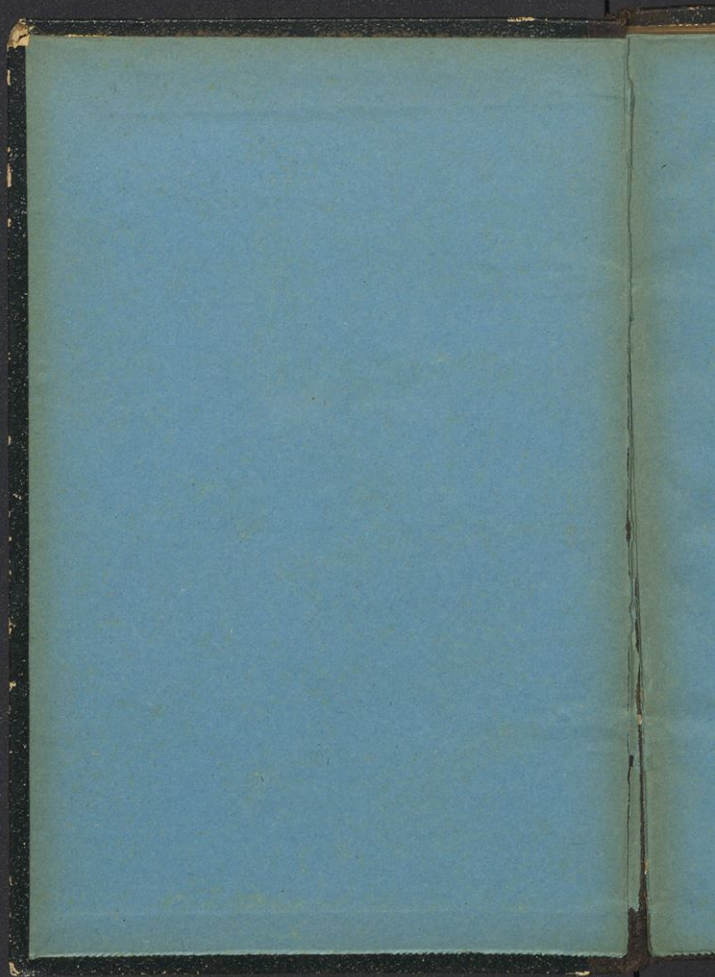

II
M. 39.159

L

Trojna
božja poš.

Fr. Paul Kravjčič

Gubljana
na poziciji 1906.

Trojna božja pot
s svetimi stopnjicami
na
Kranjskem.

Vredil
Anton Žlogar,
duhoven ljubljanske škofije.

Z dovoljenjem vis. častitega škofijstva.

V Ljubljani.

Založila katoliška bukvarna. — Tisk J. Blaznikovih naslednikov.

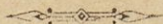
1881.

Trojna božja pot

s svetimi stopnjicami

na

Kranjskem.

Spisal

Anton Žlogar,

duhoven ljubljanske škofije.

V Ljubljani.

Tisk J. Blaznikovih naslednikov.

1881.

39159

III-h-h

030046797

Vvodna opomba.

Leta 1878 sem bil po gosp. dr. J. Sterbencu na prošnjo nekih bogoljubnih duš pismeno opomnjen, naj bi se za pobožnost sv. stopnjic na Žalostni gori pri Mókronogu, kjer sem jaz takrat bil v dušnem pastirstvu, na svitlo dala primérna preišljevanja in molitve. Ker me je skušnja učila, da mnogoteri ne vedó, kako bi opravljali to pobožnost, sem sklenil po svoji moči vstreči opravičeni želji ter sem se z duhovnikom v pokoju g. Markovičem lotil dotičnega dela. Mislil sem si pa, da bi ne bilo napačno, ako bi se za vse tri kraje, kjer se nahajajo ss. stopnjice, namreč za Žalostno goro, za Novo štifto pri Ribnici in za sv. Jošt pri Kanji, skup s₁ ravila in na svitlo dala knjižica, v kateri bi se pristavil tudi popis teh božjih potov in bi si tako romar lahko kupil bolj koristen spominek, kakor se pa navadno zgodi. — Ko nam je tudi škofijski list priporočal sestavljati farne kronike, sem skušal zbrati za te tri kraje potrebne podatke ter sem spisal naslednje čertice, ki so ob enem kolikor toliko zanimive za našo cerkveno povestnico, za katero bi morali po enakih doneskkih nabirati gradiva. Za prijazno podporo v tem oziru se zahvaljujem čč. gg. Fr. Tavčarju, duhovniku pri sv. Joštu, in Dragotinu Klinarju pri Novi štifti. —

Dám pa — po daljših zaprekah — po „Danici“ na svitlo te čertice z nado, da utegnejo bogoljubnim romarjem vendar le koristiti.

Anton Žlogar.

I.

Sveti Jošt pri Kranji.

Nekaj lét je, odkar je posebno med omikanimi prišlo v navado, da popotovaje kaj radi obiskujejo visoke gore, kjer se razveseljujejo z daljnimi razgledi in okrepcujejo s čistim planinskim zrakom. Mnogokrat se ne dajo oplášiti po nobenih nevarnostih, ki protijo takim hribolazcem, dasiravno se tolikrat bere o nesrečah in žalostnem končanji v skalnatih prepadih ravno tistih, ki o Gospodovih dnevih, ne zmené se za božjo službo, plezajo po stermih gorah.

Kdo bi toraj hotel našemu priprostemu ljudstvu slovenskemu zameriti, da tudi rado hodi na gore, pa ne samo iz posvetnega namena, temuč iz višjih bogoljubnih ozirov, ker se podaja naj rajši na tiste hribe in višave, s katerih se ponosno vzdigujejo pod sinje nebo lepe cerkve, kjer so sploh bolj znane božje poti. Tako pobožno ljudstvo doseže dvojni namen, se dušno in telesno poživí ter je bolj zadovoljno s takimi svojimi „izletí“, kakor marsikteri posvetnjak z zgoli samim lepim razgledom.

Med take gore, kamor že od nekdej slovensko ljudstvo od vseh krajev rado zahaja na božjo pot, se šteje tudi Šent-Jošť v Šmartinski fari pri Kranji na Gorenjskem. Zdaj, kar hlaponi sopihajo po železnici Rudolfovi, je kaj pripravno romati na hrib sv. Jošta. Od postaje v Kranji se lahko gre čez Gaštaj in Šmartno ter se dospé v kaki poldrugi uri na góro, ali pa od druge strani čez Besnico.

Pa tudi od zahodnje strani deržijo steze od Polján, Loke, Železnikov, Selc in družih krajev na to goro.

In ko človek po ne ravno težavni poti dospé na verh gore, kako bogato je njegov trud poplačán!

Krasen razgled se ti na vse strani odprè s tega 2660' visocega hriba. *) — Proti severo-zahodu veličastno k nebu kupijo mogočni velikani in med njimi sivi Triglav (9037'). Na severnem vzhodu pa se kakor natorna meja med Koroškim in Štajerskim v dolgi versti stezajo: Karavank snežne kopé, med katerimi se kaj lepo razločijo verhovi: veliki Stol (7068'), Ročica (8153'), Storžič (6735'), in na dalje Kamniške planine z velikim Grintovcem (8088') in z Ostrico (7422'), ki se približajo do manjšega pogorja Podpeškega ali Berdskega. — Med tem gorovjem se pred teboj razgrinja prekrasna planota, po kateri dêre bistra Sava in sprejemlje neštivilno potokov, ki napajajo prelepo polje in zelene livade. In kako se ti naproti smehljajo bele cerkve in visoki zvoniki zmed zelenega drevja in prijaznih holmcev, pa lepi gradiči tu in tam, katerih prešteti nisi zmožen! Zares prelepe kraje ima domovina slovenska! Staroslavnega mesta Kranja ne moreš od tod videti, ker pogled zakriva vmes kviško kupeča Šmarjetina gora, kjer je tudi nekdanj stala cerkev sv. Margarete, o kateri Valvazor **) že pripoveduje. Leta 1793 se je ta cerkev opustila; zidovje še zdaj stoji, pa precej razrušeno; zvonik s streho je še dobro ohranjen.

In na južno stran se razprostira pred teboj prelepo rodovitno Sóriško polje, že tolikrat opevano, katero končá povsod znana Šmarna gora (2080'), priljubljena božja pot. Čez medvodsko sotesko se v lepem vremenu kaj lepo razloči bela Ljubljana s svojim ponosnim gradom (1153'). Nazaj od jugozahoda se poteguje Loško gorovje, ob katerem se lepo razloči mesto Loka (1260'), in višje naprej gora pri gori kakor stopnjice proti očaku Triglavu.

Toda še bolj kakor ta veličastni razgled romarja vabi na to goro svetišče, ki je tu postavljeno Bogu in sv. Joštu na čast.

*) Cf. Vojvodstvo Kranjsko. Izdala Matica Slovenska v Ljubljani 1866, pg. 5 seq.

**) B. VIII, pg. 766.

Kdaj prav za prav je bila tu gori cerkev sozidana, se ne vé natanko. Imenik Ljubljanske škofije *) pravi, da krog leta 1600. Pred seboj pa imam staro knjižico od sv. Jošta, **) ktera po svoji pisavi začetek te božje poti še bolj nazaj postavlja, dasi ne govori naravnost o letnicah. „Češenje sv. Jošta — se tam bere — izvira že iz prestarih časov; ondi se je največ duhovnih opravil godilo, več kot v vseh družih podružnicah (takrat) obširne šmartinske fare. Tudi so vsi ljudje iz fare že od nepomljivih časov vsako leto enkrat romali na Šentjoško goro in priprosti kmetič ima vsled starodavne ljudske govornice to romanje za tako potrebno, da misli, ako ga v življenji ne opravi, da ga mora za pokoro po smerti doveršiti. ***) Tudi se bere, da se je tukaj mesto stare majhne, nova in večja cerkev sozidala. —

Vsled tega se smé sklepati, da se ima začetek te božje poti postaviti nazaj pred leto 1600. Morebiti se ta letnica obrača ravno na to drugo in razširjeno cerkev. Lahko se pa tudi oberne na beneficij, da je namreč takrat pri tej cerkvi zavoljo romarjev bil nastavljen poseben duhovnik. Za Valvazorja (v 17. stoletji) je bil sv. Jošt podružnica velike matere fare Šmartinske, ki je ena naj starejših na Kranjskem, od ktere se že v l. 1286 kot župnik bere nek Viljem de Lock (Loški), ktera je tudi po vstanovitvi ljubljanske škofije dala svojega župnika Žigo pl. Lamberga l. 1463 za prvega škofa ljubljanskega.

*) F. Catalogus cleri dioecesis Labacensis 1880, pg. 135.

**) Leben und Gutthaten des hl. Judoci, Sohnes des Königs aus Grossbritannien, der von Menge frommer Christen in Ober-Crain in St. Martini-Pfarr auff dem sogenannten Judocus-Berg mit Erfolg ohnzahlbarer Gnaden andächtig verehret wird. 1743. Laybach bey A. F. Reichhardt.

***) To misel imajo tudi o družih božjih potih, ktera je pravljica, se vé. Na nekaj družega bi bilo pač treba močno paziti; na to namreč, da bi se svetost božje poti ne skrunila — ne po poti in ne na mestu samem. Kar nam je znano iz prešnjih lét, nas vselej zaskerbí, kadar slišimo o božjih potih: naj zadevni dobro pazijo na prenočiša itd. Vr.

Cerkev sv. Jošta se je zidala berž ko ne zavoljo velikega češčenja, ki ga je pobožno ljudstvo skazovalo velikemu čudodelniku sv. Joštu, spoznovavcu in puščavniku. Sej je tudi še več cerkev na Kranjskem temu mogočnemu priprošnjiku posvečenih, med katerimi je še zdaj imenitna božja pot k sv. Joštu na Kumu (3846') na Dolenjskem.

Na verh hriba zraven cerkve se nahaja poslopje za duhovnega pastirja, z več sobami za navadne romarje, pa tudi za duhovne, ki pridejo pomagat. V posebni sobi se hrani še več starinskih knjig, a bolj nabožnega (ascetičnega) obsega, brez zgodovinske važnosti. Zraven je mežnarija. In na zahodnjo stran od zvonikov naprej je kapelica B. D. M. Snežnice, kjer se tudi mašuje, saj ob tem prazniku, 5. avgusta. Kdaj se je zidala, ni znano.

Cerkev sama je prav močno zidana, v ličnem zlogu. Ima dva ne zeló visoka, pa terdna zvonika; v gornjem je cerkvena ura, v južnem pa so trije lepo vbrani zvonovi. Mali zvon ima letnico 1693, srednji 1722, oba je vлил Gašper Franchi v Ljubljani. Veliki zvon tehta 24 stotov 20 funtov, vлил ga je leta 1834 Anton Samassa v Ljubljani. Ta zvon je iz več ozirov imeniten. Na njem se bere ob robu (morebiti prvi) slovenski napis, ki se glasi:

Moj bron je najden bil v dnu mórja, ko Turčije
Kraljestvo v Héladi končal je Navarin.

Ga kupi romar; ga Samassa v zvon prelije;

Glasim zdaj božjo čast iz svet'ga Jošta lin.

Ta lepa kitica pojasnuje, da je bil zvon vlit iz kanonov turško-egiptovskega brodovja, ki je bilo v pomorski bitvi pri mestu Navarinu ob zahodnji strani Moreje popolnoma premagano 20. oktobra 1827 v oprostovavni gerški vojski. V morje potopljene kanone so potem izvlekli in po neki angleški družbi so jih razprodajali; le tih nekaj je bil v Terstu nakupil tudi ljubljanski zvonar Anton Samassa, in iz njih vлил šent Joški zvon, ki se je naj večji del plačal z milimi darovi pobožnih romarjev. Tako zdaj lahko umévamo ta napis.

Znotraj je cerkev kaj lepo obokana, dokaj prostorna in svetla. Ima pa tri altarje. Veliki leseni, za priprostega človeka oči kaj vabljev, ker je obilno pozlačen, stoji v nekoliko nižjem prezbiteriji in posvečen sv. Joštu, čegar leseni kip stoji v tronu.

Nad tabernakelnom je napis:

CoenaCVLVM granDe.

To se pravi: „Velika obednica“, in ob enem kaže letno številko 1760.

Veliki oltar je bil privilegiran za vsak ponedeljek in za osmino vérnih duš, privilegij pa, ki je še na pergamentu ohranjen, je že potékel. — Na stropu slike predstavljajo nekoliko iz življenja blažene Device Marije in sv. Jošta.

Nad obokom, kjer se prezbiterij neha, se bere ta-le z rudečimi in črnimi čerkami barvani latinski napis:

QVIsqVIs nVMen hIC eXoraerIt
preCes per assIDVas;
hVIC IVDóCVs IMPetrabIt,
qVas eXoptat gratlas.

Kdor Boga bo tukaj prosil
V terdni zaupljivosti,
Njemu bode Jošt zadobil
Doželene milosti.

Letnica perve in druge verstice, kakor tudi tretje in četerte skup, znaša vselej 1735. Kitica je tako umetno sestavljena, da ima perve dve verstici, kakor zadnji dve za-se enoliko in ravno iste čerke, ki pomenijo številke.

Dva stranska oltarja sta bolj okusna kot veliki, pa že stara. Na moški strani je posvečen sv. Andreju aposteljnu, na ženski pa sv. Ani.

Razun dveh lepih kelihov cerkev zdaj nima posebnih dragocenost.

Kar pa to božjo pot posebno priljubljeno dela, so svete stopnjice (svete stenge), ki so prizidane k čelu cerkve in turnov tako, da so prešnje velike vrata zdaj v cerkvi ter peljejo v kapelico nad ss. stopnjicami.

O teh in sploh o ss. stopnjicah najde se več zapisanega v starem rokopisu, ki se zdaj hrani v arhivu sv. Jošta in ktereга mi je v pregled dal č. g. Fr. Tavčar, sedanji ondotni duhovni pastir. Sošitek obsega 18 listov v osmérki na debelem popirji z dokaj razložno pisavo. Pristavim pa v opombi ves naslov in obseg *), ker je kolikor toliko zanimiv za prihodnjega literarnega zgodovinarja in slovenskega jezikoslovca sploh. V slovenščini menda ni bil še natisnjen, kajti „Šafařk's Geschichte der südslawischen Literatur, herausgegeben von J. Jireček, Prag 1864“ pod oddelkom VIII. Theologie, nikjer ne imenuje te knjižice, dasiravno je marljivi Čop vse, karkoli je le mogel dobiti, natančno poznamnjal, kakor beremo od tistih lét (krog 1750) več družih nabožnih spisov. Ta rokopis je zelo tlačanska prestava enake nemške knjižice, ki je bila s podobo ss. stopnjic l. 1754 natisnjena v Ljubljani.

*) Ta gušbna Poti prut nebefam, to je, te na temu Hribu sv. Joshta na gorenskimi na nou gorpostavlene S. Stenge is enim kratkim poduzhenjam od teh prvih S. Stengi u Rimu, katire so ble is Jerusalema prenesene, inu na verh drugih krajih posnemane, inu gorpoštaulene, is nekaterim sraupostaulenim ubudam teh Andoht k vezhimu Refhirjenu, inu k verhi zhasti te vifoke s. skriunost grenkiga terplenja Jezufa Christufa. Skupi postaulenu, inu is perpušhenjam teh Napreipustaulenih u droki danu.

V Lublani per Adam Fridrih Reichhard. 1754.

Iz obsega: Predgovar na te ondohtluve Romarje k' tem S. Stengam.

To pervu Samerkuaine. Od Stengi u hifhi Pilatufsa u Jerusalem. — To drugu... (II.) Od sazhetka teh S. Stengi u Rimu. — III. Od te na vezh krajih refherjene zhasti teh S. Stengi. — IV. Od teh nougorpoštaulenih S. Stengi na temu Hribu s. Joshta na gorenskimi. — V. Od saderfhaina, koku se ima po teh S. Stengah na hribu sv. Joshta is nuzam hodit. — VI. Od odpustika, katir je na teh S. Stengah sadobit. — Kratku Samerkvaine teh Svetin, al Svetosti, katire se tuki na Stengah pozhastiti najdejo. — Molitve pred, u, inu po objiskainu S. Stengi. — Litanie od teh S. peti rani — Rofhenkranzel k zhasti teh sv. peti rani Christusa Jesufa molti.

Razvidi se iz tega rokopisa, kako so takrat opravljali pobožnost na ss. stopnjicah. Posneto je pa tudi iz njega, kar se najde natisnjeno v knjižici, katero je oskerbel sedanji Šmartinski župnik preč. g. J. Krašovec: „Božja pot k sv. Joštu, ali češenje sv. Jošta v fari sv. Martina pri Kranji na Gorenjskem z ozirom na božjo pot k sv. Joštu na Kumu na Dolenjskem. V Ljubljani 1868. Natisnil J. Blaznik.“ O sv. stopnjicah se tu bere na str. 34: „Pri sv. Joštu so bile sv. štenge *) v letu 1751 postavljene pod papežem Benediktom XIV in Ljubljanskim škofom Ernestom Amadeom grofom Atems. Tem sv. štengam pri sv. Joštu so od Rimskega papeža Benedikta XIV za vsako leto štirikrat popolnoma odpustki podeljeni, ako verni te ss. štenge pobožno s skesanim srcem obiščejo, na njih Kristusovo terpljenje premišlujejo, na papežev namen molijo, in ss. zakramente prejmejo.

Ako kdo več ko štirikrat na leto ss. štenge pri sv. Joštu obišče, zadobi za vsako pot, ako po ss. štengah moli, 100 dni odpustkov; in ako na ss. štengah pobožno svetinje kušuje, zadobi verh tega na vsaki stopnjici še 40 dni odpustka. V vedni spomin in v spričevanje teh odpustkov je nad sv. štengami na železni plošči latinski napis, kateri se v slovensko prestavljen glasi:

„Ss. štenge, s pomočjo dobrotnikov postavljene, s popolnoma odpustki štirikrat na leto, in kolikorkrat **) se obiščejo, z odpustki 100 dni po milosti papeža Benedikta XIV, in od prevzvišenega in prečastitega kneza Ernesta Amadea, po milosti božji in apostolskega sedeža škofa Ljubljanskega, grofa Atems, te dežele milostivega duhovskega Vikšega obdarovane tudi s 40 dnevnim odpustkom na vsaki stopnjici njim, kateri bodo tu svetinje pobožno poljubljevali, po navadni cerkveni šegi.“ Kakor se razvidi iz latinskega kronografika, ki je še na koncu:

*) Beseda „štenge“ je popačena iz „stiege“, toraj se je rabila v tem spisu sploh le beseda: ss. stopnjice, akoravno ljudstvo rajši sliši popačeno besedo „štenge“.

**) V Latinskem: „toties quoties“.

atque
soLennIssIME Deo
ConseCratae,

so bile leto potem 1752 slovesno posvečene. Letnico (1751) postavljanja ss. stopnjic pa naznanuje latinski šestomér, ki je na kamnitem tramu nad vratmi vsekán:

QVI sIbI Laeta CVpIt, qVI
VVlt fastIglá CoeLI
sangVinea In sCaLIIs preMat
hIC VestIglá ChrIstI.

Po slovensko bi se to reklo:

Kdor si veselja želi, kdor hoče priti v nebesa,
Naj obiskuje le-tu Zveličarja stôpnje kerváve!

Stopnjice so napravljene iz rudečkasto pisanega marmorja in so že zeló izlikane od kolén pobožnih obiskovalcev. Stene so ozališane s slikami iz terpljenja Kristusovega.

Na verhu je kapelica žalostne Matere Božje, kjer se hrani veliko imenitnih svetinj, kakor jih oni stari rokopis našteva. Nekdaj so se tudi o posebnem prazniku slovesno izpostavljale ter smeje poljubljevati, za katero pobožnost se je zadobil lahko 40danski odpustek. Zdaj to ni več v navadi.

Ta božja pot k sv. Joštu se je nekđaj zeló obiskovala. Za Valvazorja so imeli tu v nedeljo pred sv. Jernejem veliki shod ali „žegnanje“.

Prej imenovana nemška knjižica od leta 1743 poterjuje, kar Valvazor priča, ko piše v 6. poglavju:

„Von der Kirche und Andacht S. Judoci in St. Martins Pfarr“ (O cerkvi in česčenji sv. Jošta v Šmartinski fari) — proti sredi, ker bukvice nimajo strani nič zaznamovanih: „Shodi so tukaj tako veliki, da ne samo navadne nedelje in prazniki presegajo skoro največji žegnanja po družih krajih, temuč tudi ob delavnikih zavoljo mnogih romarjev, tudi iz visokih stanov, se mora večkrat en dopoldan po 20 ss. maš opraviti, kar se v tako majhini, samotni cerkvi mora vendar veliko število imenovati; res, množica pobožnega, tudi iz

daljnih dežel dohajočega ljudstva je včasih tolika, da pol hriba doli napolnuje.“ Ker je bilo veliko ljudi na priprošnjo sv. Jošta uslišanih, zato so radi in z velikim zaupanjem semkaj romali. Stara nemška *) knjižica od te božje poti, na katero se sklicuje prej imenovana slovenska, izdana l. 1760 z dovoljenjem ljubljanskega škofijstvn, od l. 1730—1760 našteva 158 prečudnih ozdravljenj in nepričakovanih pomoči v raznih potrebah, o suši, móči, ognju, v nesrečah in boleznih. Gotovo je pa, da dokler ni bila za cesarja Jožefa II božja pot in bratovščina sv. Jošta zaterta, ni zastonj vsako leto po 30 do 40 tisuč vernikov tukaj prejemale ss. zakramente. **) Tako se bere v ondotnih starih zapisnikih, ***) da leta 1743 je bilo 24.706 obhajanih, l. 1752 pa, ko so bile ss. stopnjice že gotove in posvečene, celó 55.400. Ss. maš pa se je imenovana leta opravilo: prvo 1805, drugo 1775.

Bratovščina sv. Jošta je bila z dovoljenjem papeža Klemenca XII vstanovljena in z mnogimi odpustki obdarovana 26. julija, t. j. sv. Ane dan, je obhajala svoj glavni bratovski praznik, in verh tega še velikonočni pa binkoštni ponedeljek, v obletnico posvečevanja (dedicatio ecclesiae), t. j., 5. nedeljo po veliki noči. Bratovščina se je tako množila, da je od 1731—1743 (ko so bile te bukve tiskane) že štela 150.400 udov. Ravno tisti papež je bil v povzdigo te božje poti sploh dovolil za vsacega romarja enkrat v letu popolen odpustek, kateri dan koli bi obiskal to cerkev ter navadne pogoje opravil, kateri privilegij po mojem mnenji še zdaj veljá.

Med duhovni sv. Jošta iz prejšnjih časov je med ljudmi še zdaj posebno znan Simon Watschaunig (Bačevnik), kateri se je neki naj bolj trudil, da so se ss. stopnjice naredile. V starih pisanih bukvah — tako mi poroča g. Fr. Tavčar — od njega berem: „En duhoven z imenom Bačevnik, kateri je biv poun ajfra za božjo čast, je te sv. štenge s pomočjo dobrotnikov in s' per-volenjem Rimskega Papeža per sv. Joštu gorpostau.

*) Te od l. 1760 pisatelj teh verstic ni imel pri roki, morda je le ponatis z nekterimi dodatki one od l. 1743.

**) Božja pot k sv. Joštu, pg. 19, 20.

***) „Danica“ l. 1880, list 29, 30.

Dvakrat je z velikim trudam v Rim šou, da je on za taiste pervolenje dobiu in zraven tega pervolenja je on tudi dobiu v Rimo te svetinje al košice Svetnikou, ktere se v ss. štengah znajdejo.“

Imenovani g. Šimen počiva pod obokom ss. stopnjic v raki in v steni ima vzdian na kamnu kronografikon:

HIC Latet IngestVs sIMon DIreCtor In Vena.

Tukaj v raki zakrit počiva Simon (duhovni) vodnik.

Umerl je tedaj l. 1765. Berž ko ne, je tudi on sostavil prej imenovano knjižico o sv. stopnjicah ter ob enem tudi poslovenil. Pisavec ni nikjer imenovan. Ves rokopis menda ni bil natisnjen; dobil sem pa pozneje v roke dva lista v osmerki, na katerih so natisnjene „Litanie od pet Kervaveh Ran Jezusa“, (kakor se še zdaj na božjih potih take oblike lističi podajajo). A ta jezik in pravopis je slabši kot oni v rokopisu. N. pr. rokopis: „Bog ozha is nebel, usmil se zhes naf; tiskani listič pa ima: „Buh oze is nebies, usmili se zries nas!“ Rokopis ima v klicavniku: Jesu Christe, tiskano pa: Jezus Kristus... Zraven je še „molitva... prei da na svete Stinge poklekni,... na ufakej štapni,... kadar zhries lting gor pridesh“. Vse to je nekoliko prenarjeno po molitvah, ki se najdejo v onem rokopisu; mislim, da je to pozneje natisnjeno. Nima pa ne letnice, ne strani, ne tiskarja zaznamovanega.

Ko več lét ni bilo stalnega duhovnega pastirja na gori, se je ta božja pot jela opuščati; a zdaj, ko je zopet duhoven ondi, se vedno bolj obiskuje. Sosebno o velikih shodih pride mnogo romarjev od blizo in daleč. Shodi pa so: 5. nedeljo po veliki noči; sv. Ane dan, 26. julija; nedelja po velikem Šmarnu; kvaterno nedeljo v septembru in sv. Jošta dan, t. j., 13. decembra. (Tu bodi opomnjeno, da je bil sv. Jošt (s. Judocus) kraljevih starišev sin, v začetku sedmega stoletja rojen na Angleškem, ter umerl 5. septembra l. 653. Njegovega življenja pisavec Lorenc Suriy ga pa postavlja na 13. dan mesca decembra, in tega se navadno deržé.)* Sicer

*) Življenje sv. Jošta se v navadnih legendah ne najde, slovensko ga ima le prej imenovana knjižica.

imajo še Stražiščani svoj shod na sv. Marjete dan, ko pride tudi duhoven z njimi. Štajarci po svoji stari navadi prihajajo na 6. nedeljo po veliki noči v procesiji že v soboto popoldan na goro; imajo zvečer pridigo in litanije, zjutraj ob petih božjo službo, in potem se napotijo proti sv. Višarjam. O drugih shodih je dvojno duhovno opravilo (razun sv. Jošta dan). Za sv. Ano pa pridejo še mnogi drugi duhovni pomagat.

Št. Jošt je izpostavljena kapelanija Šmartinske fare ter šteje kacic 300 duš, ki stanujejo ob hribu v raztresenih hišah, in so sploh naj bolj zvesti romarji sv. Jošta, kateri na verhu v sredi med njimi kraljuje. A tudi drugi romar po vsem, kar je tu videl in slišal in ko je opravil svojo pobožnost, nekako oblažen sam sebi šepetá besede slovenskega pesnika:

Na svóbodni góri
 Ni zemskih nadlog,
 Nad manoj, pod manoj,
 Krog mene je Bog!
 Tedaj le na góro,
 Na sterme verhé,
 Me kliče in miče
 Me vabi sercé.

II.

Nova štifta.

Božja pot pri Ribnici na Dolenjskem.

Ne samo po Slovenskem, temuč tudi daleč okrog po našem cesarstvu in celó zunaj mej, posebno po jugoslovanskih krajih, je znana Ribniška dolina. Po njej prebiva čilo, marljivo ljudstvo, ki s svojo obertnijo „suhe robe in lončarskih posod“ preskerbljuje bližnje in daljne kraje. Sloví pa tudi zbog svoje dobrovoljnosti in pobožnosti. Priča njegove bogoljubnosti so tudi lepe cerkve, ki se obilno nahajajo med njegovimi selišči.

V tej dolini, dobro uro hodá od Ribnice na zahodno stran, skoraj sredi med Tergom in Sodražico, na nizkem hribu tik Velike gore samotno stoji prelepa romarska cerkev Matere Božje, v nebo vzete, po imenu Nova štifta, s kapelico sv. Jožefa in s prostornim poslopjem za stanovanje ondašnjega duhovna in prenočevanje stranskih romarjev. Ta poslopja in še ena kmetija, to je vse, kar stoji na holmcu, od kodar je naj lepši razgled po vsej ribniški dolini in po velikem delu Kočevskega.

Po ustnem izročilu, ki živi med ljudstvom, se je na tem hribcu cerkev jela zidati vsled prikazni, v kateri je Marija svojo željo razodela pobožnemu kmetu Matiju Furlanu iz Sušja, bližnje vasi ribniške fare.

Začetek, doveršenje in blagoslovljenje cerkve pri Novi štifti pripoveduje dr. Janez Ljudovik Schoenleben v izvirnem spisu, ki je bil vložen v pozlačeno jabelko nad kupljo.

Kakor je iz zgodovine znano, je bil J. L. Schoenleben od l. 1670–1676 v Ribnici župnik in ob enem veliki dijakon (erzpriester) čez vse Dolenjsko. Ta učeni zgodovinar, ki slovi zavoljo svojih imenitnih slovstvenih del, piše: „Leta 1641, ko je bil Urban VIII naslednik sv. Petra v Rimu, Ferdinand III, cesar avstrijski in vojvoda kranjski, knez Janez Anton Krumlovy in knez Egenberški itd., višji poglavar Kranjske pokrajine, in Volbenk Engelbert Turjaški (Auersperg) in Kočevski namestni poglavar.

Ko je graščino po dedini v lasti imel Janez Jakop Kizel, je v nedeljo po godu sv. Martina, škofa spoznavalca, vložil temeljni kamen tej cerkvi pod varstvom neomadežane in vselej Device Božje porodnice Marije v nebo vzete, g. Francišsk Maks Valant, tedanji župnik Ribniški in veliki dijakon dolenjega Kranjskega. Leto potem 1642 je g. Juri Andrej pl. Trilek graščino Ribniško kupil in kmalo potem začel dalje zidati cerkev z milimi darovi; po njegovi smerti l. 1667 je zidanje nadaljeval njegov brat Janez Miroslav baron Trilek, in jo je toliko skoraj doveršil l. 1671, da je kupljo pokrtil, nad njo jabelko in nad jabelko postavil znamenje Marijinega imena v podobi zvezde.“

V tisto jabelko je dr. Schoenleben sam, kakor nadalje pripoveduje, v pričo mnogih duhovnov in silo veliko ljudi 17. svečana 1671 vložil več svetinj, lesen španjski križ, in to pismo, vsem potomcem v spomin.

Ti kraji, kakor sploh večina kranjske dežele, so takrat še spadali pod škofovsko oblast oglejskih patrijarhov. In tako beremo, da je leta 1743, 10. sel. serpana to cerkev in njenih pět rezljanih oltarjev po pooblastilu akvilejskega patrijarha posvetil Teržaški (pozneje Ljubljanski) škof Leopold grof Petazzi, *) ki je ondi tudi 1018 osebam podelil zakrament sv. birmе. Spomin posvečenja je postavljen na nedeljo po sv. Martinu, varstva spomin pa je 15. vel. serpana.

Kakor vsa Ribniška dolina, tako je tudi Nova štifta spadala v Ribniško duhovnijo; odkar je pa ustanovljena sodraška fara l. 1753, je tej pridružena.

Cerkev je res veličastno in jako umetno zidana. Po svoji lepi stavbi v čistem romanskem zlogu gotovo na Kranjskem, morda v Avstriji, nima verstnice. Ima visok zvonik, v njem tri prijetno in soglasno vbrane zvonove, pa 14 sežnjev visoko kupljo s turničem in osmerimi okni; šteje pet oltarjev; veliki je bil prenovljen l. 1873, prižnica l. 1876, in prva stranska oltarja l. 1877. Ti trije oltarji in prižnica so stari toliko, kakor cerkev sama, ter so jako umetno zrezljani, a tudi krasno prenovljeni, kar je posebna zasluga sedanjega čast. gosp. duhovnika. Ima dva kora, enega (pervega) med svetiščem in kupljo, enega (pozneje prizidanega, ki se pa z lepó cerkveno stavbo ne strinja) pri treh vhodnih vratih. — Zunaj okoli cerkve je obokano pokrito hodišče.

Kar posebno povzdiguje to božjo pot ter jo priljubi ljudém od blizo in od daleč, so ss. stopnjice, ki so cerkvi na severni strani prizidane. Postavljene so bile l. 1780, kakor se razvidi iz napisa, ki je vsekan v kamnato ploščo nad vrati ss. stopnjic in se glasi:

Viator : aDesto : ple : sCalae :
 sanCtae
 RefVgII : VIa : sIt : tIbI : VIrgo
 MarIa.

*) Cf. in catalogo cleri dioec. Lab. et dioec. Terg. et Justinopol. series epp.

Po slovensko bi se reklo:

Popotnik! glej stopnjice svete,
Da moliš tu iz duše vnete.
Pribežališča pot
Mati Marija ti bod'!

Ozidje ss. stopnjic je na presno malano in ob štraneh obloženo z lepim pisanim marmorjem. Stopnjice same z vdelanimi svetinjami so tudi iz lepega marmorja. Verh njih je ličen oltarček sv. Križa.

Blizo cerkve nasproti zvoniku na izhodnji strani stoji lepa s kupljico zidana kapelica sv. Jožefa, po italijanskem načinu, kakor je že Valvazor omenil.

Pred cerkvijo na zahodnji, in pred prostornim favrovžem na južni strani rastejo štiri velikanske košate lipe.

Nova štifta je imela svojega, toda nesamostojnega duhovna, le od l. 1812 do 1833 ne; ali kmalo so se pokazali žalostni nasledki. Cerkev se je začela opuščati, ss. stopnjice oskrunjevati in kapelica sv. Jožefa je zgubila streho in vrata. Stari ljudje pripovedujejo, da je bil še celó došel ukaz, naj se romarska hiša in cerkev s kapelico vred podere. Da se to ni zgodilo, gre zahvala, tako pravijo, tedanjemu sodraškemu župniku, ki je odlašal to povelje izveršiti tako dolgo, da se je nanj pozabilo, ali kakor drugi mislijo, da je tedanji janze-niški duh, ki je bil romanju silno sovražen, potihnil in sčasoma zaspal. V tisti dobi so se pogubili tudi zapisniki, paramenti, sreberne in zlate posode, orglje, sploh vse, kar je bilo bolj vrednostnega, ter Nova štifta še zdaj marsikaj pogreša. Tudi dokumenti (pisma), kake privilegije, odpustke da ima ta božja pot in ss. stopnjice, so gotovo takrat zginili. Vendar ima ljudstvo že od nekdanj vero in prepričanje, da ima véliki oltar za vse srede, oltarček na ss. stopnjicah pa za vse petke pravico privilegija za verne duše. *) Da se je prelepa cerkev obvarovala popolnega razpada v tistih mlačnih

*) Brez pisem je vendar reč negotova, zlasti ker privilegiji se večkrat dajejo le za nekaj lét; zato so sedanji č. g. dušni pastir dobro storili, da so dobili nove privilegije iz Rima.

časih, sta skerbela dva blaga, za vso Ribniško dolino prerano umerla gospoda, to je, Valentin Prešeren, Ribniški župnik in dekan, pa Jožef Rudež, drugi graščinski posestnik iz te blage rodovine.

Prepričana, da se cerkev ne more ohraniti brez lastnega duhovna, sta prošnjo tistih vasi, ki jih vidiš skoro v polokrogu okoli hribca, s krepko svojo besedo pri slavnem škofu Antonu Alojziju podpirala, da jim je bila milostno uslišana in Novi štifti lastni duhoven obljubljen, ako mu dostojnih prihodkov oskerbijo. Tako je prelepa romarska cerkev po 21 letih zopet dobila svojega očeta. Pervi je bil č. g. Lovrenc Stupica, drugi Alojzij Pibernik, tretji Frančišk Močnik, četerti Juri Janež, celih 30 lét, in sedanji gospod Dragotin Klinar od dné 4. listop. 1874.

Vsi gg. duhovni, kakor tudi sosedje bližnjih vasi, med katerimi je posebno imenovati Janez Lesar iz Sušja, cerkveni ključar, so si prizadevali, da se je vse lepo popravilo in lepo poskerbelo za dostojno službo Božjo. Božja pot se je zopet jela bolj obiskovati ter je čezdalje bolj priljubljena. To je tem veselejše, ker so naši predniki tudi radi zahajali v obilnem številu semkaj k Mariji, kakor že krog leta 1680 zgodovina spričuje, da je o Binkoštih na tisuče ljudi semkaj romalo.

Shodi so štirje. Pervi je velikonočni ponedeljek; trije veliki pa so: v nedeljo presvete Trojice, ko pride razun družih sosebnó veliko Kočevarjev; v praznik Marijinega vnebovzetja; in v praznik Marijinega rojstva, ko pride veliko romarjev iz bližnjih in daljnih krajev Kranjske in Hervaške. Sicer se opravlja pri Novi štifti ob nedeljah in zapovedanih praznikih redna božja služba ravno tako, kakor po družih duhovnijah; ali o shodih je tudi ob 10 duhovno opravilo, ktero navadno opravlja eden duhovnov Sodraške fare, ki tudi že prešnji popolndan pomaga spovedovati.

Dokler je bila Nova štifta pridružena Ribniški fari, dobivala je duhovsko pomoč od ondot štirnajstkrat vsako leto, in sicer osemkrat prišla sta dva duhovnika, šestkrat pa le eden. Odtod menda se še dandanes govori, da so bili pri Novi štifti kedaj po 3 in 4 duhovni. Vsakako pa je iz vsega tega razvidno, kako obilno je bila

ta božja pot obiskovana, in koliko češenje in gorečnost za čast Marijino je ljudstvo navdajala.

Da bi se pa ta cerkev in ss. stopnjice s toliko večjim dušnim pridom obiskovale, zato so sedanji gosp. duhovni pastir poskerbeli za odpustke sklenjene z obiskovanjem ss. stopnjic, za ponovljenje privilegij velikega altarja v cerkvi in malega verh ss. stopnjic, in za privoljenje, da smejo blagoslovljevati križe, svetinjice, podobice itd.

Že l. 1715 je bila pri Novi štifti vstanovljena bratovščina Matere Božje Karmelske. Obnovljena je bila z višjim karmelskim in ljubljanskim škofijskim privoljenjem l. 1864. Vsako drugo nedeljo v mescu bila je poletni čas procesija, pri kateri so nosili podobo Matere Božje; 16. mal. serpana bil je pa praznik te bratovščine s popolnimi odpustki. To je tedaj bratovščina rujavega škapulirja Naše ljube Gospé z gore Karmelske.

Tudi bratovščina sv. Monike, ali črnega pasa, imela je vsako zadnjo nedeljo v mescu obhod s presv. Rešnjim Telesom. Dolžnosti te bratovščine so bile: Vsaki dan moliti 13 očenašev in češenamarij na čast Jezusu in 12 apostelnom in „Češena bodi Kraljica“ (Salve Regina) na čast Materi Božji, pa nositi črni pas. Tudi te bratovščine pisma pogubila so se, in gotovo imel je bratovski altar tudi pravico privilegija. Daljši poduk zdaj obstoječe bratovščine je l. 1865 na svitlo dal † g. J. Janež, duhovski oskerbnik bratovske cerkve B. D. M. pri Novi štifti z naslovom: „Kratko naznanilo začetka in prednosti sv. Karmelskega reda in z njim sklenjene velike bratovščine presvetega milostnega in čudovitega karmelskega škapulirja.“ Temu zeló enak poduk o dolžnostih in odpustkih te bratovščine se nahaja tudi v knjigi: „Odpustki...“ P. J. Sajovic S. J. V Ljubljani 1875, str. 219 id.

III.

Žalostna gora pri Mokronogu.

Naša lepa domovina slovenska se ponaša z obilnimi cerkvami; po gorah in po dolinah, po planjavah in gričih, v tihih vasicah, v prijaznih trgih in mestih — povsod se vzdigujejo proti nebu zale hiše Božje; kar je za popotnika kaj prijazen pogled. Mnogo je pa cerkev, k katerim se verniki o posebnih priložnostih radi shajajo od blizo in daleč, in takih je največ posvečenih nebeški Kraljici, ker Slovenci Marijo posebno zaupljivo časté. Po raznih krajih naše domovine so imenitne romarske cerkve, ki slovijo še čez meje slovenske. Tako svete Višarje na Koroškem blizo kranjske, primorske in laške meje; sv. Trojica s slovečo lavretansko kapelo; Marija v Novi štifti, Marija v Puščavi i. dr., na spodnjem Štajarskem; Sveta gora na Primorskem; Marija v Logu na Notranjskem; Marija Pomagaj na Brezjah; Šmarna gora na Gorenjskem; Žalostna Mati Božja pri Treh farah blizo Metlike na Belokranjskem; in med temi božjimi poti ima častno mesto tudi Žalostna gora pri Mokronogu na Dolenjskem.

Na zahonji strani Mokronoga se vzdiguje prijazen hrib, na katerem stoji mična cerkev, ki je posvečena Žalostni Materi Božji; odtod se tudi imenuje Žalostna gora. Tukaj se očesu odpira kaj mikaven razgled po okolici, ktera je gotovo ena nar lepših na Dolenjskem, le škoda, da na vse strani hribje zapirajo daljni pogled. Spodaj vidiš dokaj velik terg, ki utegne šteti kakih 800 prebivalcev, ktereга začetek sega nazaj v starodavne čase, kar spričujejo ravno v zadnjem letu izkopani denarji rimskih cesarjev iz prvih stoletij po Kristusu. Za starodavno naselbino teh krajev pričajo tudi gomile, ki se nahajajo v bližnji vasi Ostrožniku in tu in tam se tudi večkrat izkopavajo okostja, novci (celo zlati), stare posode i. t. d. Na holmcu koj nad farno cerkvijo se vzdiguje čeden starinsk grad, ktereга začetek sega

gotovo pred leto 1000 nazaj. Kajti zgodovinsko znano je da je bila sv. Hema, koroška knjeginja (rojena leta 983, † 1045) posestnica tega gradu in krog ležečega terga, ktera je darovala kerškemu nunske mu samostanu, in od tega sta po vstanovljenji kerške škofije (l. 1072) tej prišla v last, kar je z malimi izjemami terpeló tje do l. 1616, ko se je grad prodal nekemu gospodu Mahorčiču in od tega ga je zopet kupil Ernest Mihael pl. Scheerenburg, ki je za Mokronog zbog tega znamenit, ker mu je l. 1649 v testamentu od 10. decembra samostojno faro vstanovil. Prej je bil v tergu samo vikarijat, ki se je štel zdaj pod veliko trebeljsko faro, zdaj pa pod šentrupersko. Sedanji grad ima pri vhodu vdolbeno letnico 1595 in se od Valvazorjevih časov, kakor podoba kaže, ni dosti premenil. Sedanji lastnik mu je baron L. Berg.

Na severni strani gore se pred gledavcem razgrinjajo rodovitna polja in travniki proti Šent-Rupertu, v čegar sredi veličastno proti nebu moli naj lepša gotična cerkev na Kranjskem. Od severozahoda pa ga pozdravja Vesela gora, ktero kinča prezala bazilika z dvema zvonikoma in štirimi malanimi kupljami, ki se je l. 1723 začela zidati in je bila l. 1735 slovesno posvečena, na ime sv. Frančiška Ksaverija. Bila je takrat tu znamenita božja pot, ktero je oskerbovalo več duhovnov ter v cerkvi postrezalo obilnim romarjem. *)

Dalje je razgled proti Mirni, od koder se nazaj zavijajo hribi na južni strani, z vinogradi ali pa z gozdom obraščeni, in popolnoma zapirajo pogled proti Trebelnemu in drugim krajem. Krog in krog se primerno verstijo zeleni grički in vinske gorice, med njimi vasi, beli gradiči in hrami, tu in tam pa prijazno migljajo nasproti bele cerkvice, katerih od tukaj lahko krog 20 našteješ, ki oznanujejo bogoljubnost nekdanjih prebivalcev. Na to pa od severa sem ponosno gleda stari Kum, poglayar dolenskih hribov.

Verh Žalostne gore je ovenčan z romarsko cerkvijo Matere Božje. To mesto si je Marija izvo-

*) Ali so bili menihi ali svetovni duhovni, tu ni omenjeno. Zadnja dva sta umerla še le krog l. 1800.

lila, da nad to lepo okrajino kraljuje. Kaj je bil povod, da se je tukaj cerkev zidala, ni znano, ker so stare listine pogorele. *) Tudi leto zidanja se natanko ne vé. Valvazor piše, da je bila cerkev naše ljube Gospé na Žalostni gori pred kakimi 18 leti sozidana; tedaj krog leta 1670. Skoro gotovo je, da je bila sedanja cerkev l. 1797 popolnoma dodelana, ker ta letnica je vsekana na malih vratih ob ženski strani. Mogoče, da so se te vrata pozneje prebile ker je ravno ob tistem času vedno več romarjev dohajalo. (Mittheilungen d. hist. Ver. str. 24 sub. l.) Da se je med tem časom znotraj cerkev zmir bolj zaljšala, se vidi iz tega, ker je bil veliki altar postavljen leta 1675. Daroval ga je Materi Božji baron Janez Daniel Kajzel s svojo soprogo, takrat posestnik Mokronoške grajščine, kar spričuje, napis na tablici **) za oltarjem, ki se glasi: In honorem Dei et B. M. V. Matris Dol. Kl. D. Joannes Daniel Kaisal Lib. B. D. G. et. S. D. in A. et N. cum sua coniunge hoc altare erexit. 1675. Ime njegove soproge je zapisal Valvazor pri priložnosti, ko pripoveduje žalostni konec tega barona. „Temu Danielu Janezu Kheys sellu (pozneje ga zopet piše Khaysell) je njegov svak gosp. Hans Jožef Schernburg, prej imenovanega Ernesta Mihaela (vstanoviteljja mokronoške fare) brat, pred 14 leti (t. j. ravno krog 1675), ko sta za gradom kegljala, v jezi nož zabodel v vrat, da je čez pol ure umerl. . . . Ta Schernburg pa je bil ne samo zelo jezi podveržen, temuč tudi

*) Na starih kerstnih bukvah se namreč bere: „Anno 1681, die 14. aprilis horribili incendio media nocte exorto et toto Madipedio in cineres redacto etiam liber baptizatorum periit.“ L. 1681, 14. aprila je o polnoči strašen požar nastal, ves Mokronog upepelil, in takrat zgorele so tudi kerstne bukve. — Iz tega se smé sklepati, da je farovž takrat stal v tergu in je ogenj končal tudi druga stara pisma. Za zidanje gorske cerkve in novega farovža so se darovalna pisma napravila še le 1714, in 1728 od grajščine in terga.

**) Jaz sodim, da je to tablico Hicinger sam obesil za altar, ker je v svojih spisih ne omenja. Data je utegnili vzeti iz grajščinskega arhiva, ktere ga je večinoma preiskal, kakor se mi je povedalo.

ne prav zdrave pameti. . . . Terg in grad je dobila potem v last tega umorjenega Kajzela ostala vdova baronovka Marija Margareta, rojena pl. Schernburg. — Kje je bil oltar izdelan, ne kaže nobeno znamenje. Dokaj lično delo je iz čerakastega marmorja. V tronu se vidi podoba žalostne Matere Božje z enim mečem v persih, na kolenih pa derži mertvega Sinú. Ta kip je posebno umetno izdelan; velika bolečina in serčna tuga se prav živo kaže na Marijnim obličji. Kolikor dalje jo človek opazuje, toliko bolj gagine v serce. Rekli so mi, da je ta štatva iz belega marmorja; pa v neki dobi, ko se je vse barvalo in kvarilo, je bila tudi ta podoba prevlečena z raznimi barvami, ki so sicer vbrane, posebno dopadejo priprostemu človeku; pa vendar škoda za prekrasni kip, kakoršnih je le malo v naši domovini. Po nekoliko se pa tudi barve že luščijo. Obok nad altarjem je obdan s čednimi slikami iz žalotnih skrivnost Matere Božje. V sredi se vidijo tudi menihi s sivimi oblačili, o katerih ljudje pravijo: „To je sedem štiftarjev.“ Kar tudi res kaže 7 ss. začetnikov reda servitov. —

Cerkve ima še 4 stranske altarje, ki so posvečeni: sv. Jožefu, sv. Jerneju, sv. Peregrinu in sv. Poloni.

Pred cerkvijo kaj ponosno kupi kviško terden 21 sežnjev visok zvonik, ki je bil za župnika Mihaela Vindišarja prenovljen in s pravilno izpeljano kositarjevo streho ozališan. Roženkransko nedeljo l. 1875 je bilo vse delo dogotovljeno. V njem so 4 zvonovi, naj manjši tehta 2 centa 91 liber, drugi nima zaznamovane teže, tretji 14 centov 70 liber, veliki pa 23 centov 75 liber. Vlití so bili l. 3., 4., l. 1848 v Ljubljani pri Antonu Samasu, drugi pa l. 1757 tudi v Ljubljani pri tedanjem zvonarji. Ste visočine se tako milo razlega lepo vbrano (d f a d) zvonjenje čez hrib in plan, da se človeku milobe kar taja sercé.

Na južnoizhodni strani od cerkve nižje so svete Stopnjice, ali kakor jih ljudstvo navadno rajši imenuje ss. Štenge. Leta 1872 so ble po velikodušnem daru župnika Kastelca popolnem prenovljene, le škoda, da ne po kaj srečnem in primernem načertu. Vseh 28 stopnjic s ss. ostanki različnih svetnikov je primérno in lično izdelanih iz črnega marmorja, ves obok pa je

ozališan s čednimi slikami, ki predstavljajo Jezusovo bitko terpljenje od zadnje večerje spodaj pri vratih do njegove smerti in častitljivega vstajenja. Ta podoba je že na koncu nad altarjem sv. Križa. Prav primerno torej to človeka opominja, s kakim duhom in s kakimi čutili mora sv. stopnjice obiskovati, ako hoče kedaj s svojim Zveličarjem zmago obhajati ter srečno dospeti v nebeško kraljestvo.

V tej kapelici nad ss. stopnjicami se večkrat mašuje; nekdanj, pravijo, se je opravljala vsak petek in je altarcček imel svoj privilegij. Na koncu ss. stopnjic je zvonček, s katerim molivci navadno pozvoné. To je, kakor po drugih božjih potih, vošilni zvon, ki je pa nekdanj imel drugačen namen, kakor čitatelj dalje spodaj najde.

Pisatelj Hicinger, ki je bil nekaj lét tudi tukaj kapelan, piše, da je te ss. stopnjice dal popraviti J. Lukman, rojen Mokronožan, vsled obljube, ker je bil kot kapitan v baron Cojzovi službi v hudem viharji ob španjskem bregovju čudežno smerti rešen v morskih valovih. Povod k postavljenju ss. stopnjic zna biti res obljuba, storjena v nevarnosti na morji, za kar bi pričal kos mornarske verví, ki se še hrani v cerkvi na ženski strani pri podobi žalostne Matere Božje, katero je nekdo l. 1756 daroval v zahvalo. Memo grede naj omenim, da je ta čudežna slika Matere Božje s 7 meči v persih zelo enaka čudodelni podobi žalostne Matere Božje, ki se zdaj hrani na velikem altarji pri sv. Florijanu v Ljubljani; zdi se, kakor bi bili obé od istega slikarja. —

Da so bile stopnjice res kmalo potem postavljene se razvidi iz letnice, ki se bere v kamnu nad vratmi in se glasi:

QVI CVpItIs In aLtos asCenDere CoeLos,
Per Istars sanCtas ple sCanDite sCaLas.

Velike čerke kažejo tedaj letnico 1767. Po slovensko bi se to reklo:

Ako želíte dospeti v visoka nebesa,
Le pobožno hodíte po svetih Stopnjicah.

Ko so l. 1878 11. maja milostljivi knezoškof gospod dr. Janez Krizostom ob konični vizitaciji in po

birmovanji blagovolili obiskati tudi gorsko cerkev in ss. stopnjice, jim je v soglasji ranjcega g. župnika pisatelj teh verstic izrazil ponižno prošnjo in željo, ako bi bilo mogoče da bi se dobili za pobožnost pri obiskovanji ss. stopnjic kaki odpustki in da bi blagovolili poterdti neke molitve in premišljevanja, ki so se za to pobožnost sstavliale. Na to so precej milostljivo dovolili, da se naj le oberremo do knezoškofijskega redništva. V svoje veselje sem nedavno dobil od prečastitega knezoškofijsstva naslednje pismo na pergamentu:

Leo PP. XIII.

Universis Christifidelibus praesentes Litteras inspectionis salutem et Apostolicam Benedictionem. Ad augendam fidelium reigionem et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus et singulis, utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus et confessis ac sacra Communionem refectis, qui Scalam Sanctam Orationi tantum destinatum in Cappella sub titulo S. Crucis existentem loci = Mons Dolorosus = nuncupati intra fines Paroeciae „Mokronog“ cui vulgo nomen factum, Diocesis Labacen. tribus per annum diebus cuiusque fidelium arbitrio sibi eligendis, flexis genibus pie adscenderint, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum exstirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, ut eas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes consequantur, quas consequerentur, si Scalam Sanctam de Urbe devote adscenderint, Apostolica Nostra Auctoritate praesentium vi concedimus atque indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Praesentibus ad Decennium tantum valituris. Nolumus autem ut dicta Scala aliis usibus non inserviat. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die I Februarii MDCCLXXXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Th. Card^{is}. Mertel.

L. S.

Vidi Chrysostomus m. p.

Vsled tega pisanja tedaj zamore vsak vernik trikrat na leto po prejetih ss. zakramentih, ako kleče ss. stopnjice obiše in obiskaje pobožno moli za edinost keršanskih poglavarjev, zatrenje krivoverstev, spreobrnjenje grešnikov in povišanje sv. Cerkv, zamore zadobiti popolnoma odpustke, ravno tako, kakor ko bi obiskal svete stopnjice, ktere se nahajajo v Rimu.

V bregu od ss. stopnjic navzdol so pa postavljeni kipi ali štacijoni, to so znamenja, ki predstavljajo 7 žalost Matere Božje. Pet je zidanih, dva sta pa na presno namalana v zid pri ss. stopnjicah. Te po Füh- rich-ovih izvornikih posnete slike je lično izdelal slovenski marljivi slikar Matija Koželj iz Kamnika l. 1862. — Sicer se nahaja pri mežnariji večji kip žalostne Matere Božje, in zdolej pod farovžem, kjer se potje križajo, še druga podoba nebeške Kraljice. Tu pa na eni strani angelj kaže z roko proti cerkvi ter tako kerščanskega romarja opominja, kje mu je iskati pomoči v dušnih in telesnih bridkostih.

Na to prijazno goro kaj radi zahajajo k Materi Božji 7 žalost bližnji in daljni Dolenjci, in tako posnemajo svoje bogoljubne sprednike slovenske, ki so že od nekdanj semkaj radi romali, kakor pričajo mnoge obljubne podobe, ki se nekaj še vidijo v cerkvi, nekaj so se pa že odstranile, ker jih je časov zob pokončal. Na mnogih se bere letna številka in napis, „ex voto“; na družih pa nič ne. Od leta 1690 visi prav velika podoba Matere Božje s podpisom: „Sanctissimae Virgini virginum, saluti infirmorum et consolatrici afflictorum ob recuperatam salutem. Ex voto 1690. Wolfgangus Conradus Lib. Baro de Francouiz et Regina Catharina nata Baronissa de Neuhaus conjux. — Iz leta 1712 predstavlja podoba, kako se konj splaši, gospo verže na kraj vode, kjer obvisi. Iz l. 1730 pa kaže ozdravljenje neke nune. Podoba žalostne Matere Božje in vervi od ladije, kakor je bilo že omenjeno, iz l. 1756. Iz l. 1768 kaže podoba, kako ogenj žuga upepeljiti celo vas. Iz l. 1771 v zahvalo podoba Matere Božje, ker je bila uslišana neka prošnja. Ob kratkem: na tej podobi se vidi bolnik, ki zaupno obrača oko na žalostno Mater Božjo; na drugi zdihuje poterta mati zraven bolnega otroka, zopet na tretji raz-

saja ogenj in ljudje roke stegujejo ter kličejo Marijo na pomoč. In še več podob predstavlja še druge nevarnosti in nesreče, ki so bile na prošnjo Marijino odstranjene. Zmed vseh pa se more imenovati naj znamenitiša tabla, ki visi za altarjem ter pripoveduje dva čudežna dogodka iz l. 1683. Pristavim naj spodaj v opazki natančen prepis, samo imena so zbog razločnosti z veliko čerko pisana. *) Tu se bere, da je Andrej Koren, v Mokronogu rojen, takrat pa čevljar in vojak v Petrinji (mestu v vojaški granici) z nekim drugim Petrinjecem prišel na Žalostno goro na božjo pot. Primerilo se je, da je bil ta Petrinjec v neki (vojaški) praski od Turkov vjet, kterege so po turško vklenili ter v ječo vergli, od koder ni bilo upanja rešitve. Tu se spomni, da je čevljar pripovedoval o čudežih na Žalostni gori, zato se zaobljubi, ako se srečno reši, da bo romal iz hvaležnosti k Materi Božji na Žalostno goro. In glejte čuda! Železje in verige so odpadle, vrata se mu odpró, memo speče straže gre, srečno prebrede čez reke, akoravno so ga že sledili, in s pomočjo žalostne Matere pride v Petrinjo ter to pripoveduje onemu čevljarju, od kterege je zvedel, da je bil tudi med tem za vročico nevarno zbolel in se na Žalostno goro obljubil, ter se mu je bilo koj tisto uro zboljšalo. Oba sta potem od petrinjske gosposke dobila poterdilo teh dogodb in dovoljenje, da smeta iti na Žalostno goro na božjo pot. Kar se je tudi zgodilo. Dva dni sta tu oštala ter bila pri sv. mašah, ki sta jih brala gg. Janez Šrot, ondotni vikar, in Janez Jenšak. V dokaz vsega tega sta prinesla soboj podobo. — Vse to nam spričuje, kako se je Marija posebno pomočnico tistim skazovala, ki so se ji priporočali.

Da se je česčenje žalostne Matere Božje bolj raz-

*) Ime tedanjega vikarija J. Schrota, ki se tu imenuje, se vjema z Valvazorjevim poročilom (cf. B. VIII. p. 826). Jenšak je bil znabiti kapelan; kakor se sploh govori, da je bilo v stari, zdaj poderti kapelaniji po več duhovnov, ki so pomagali na božji poti. Ker sem bil jaz svoje zapiske ob odhodu zgubil, mi je g. J. Golob razun tega točnega prepisa poslal še nekaj družih pojasnil, za kar se mu tukaj zahvalim.

širjalo, zato se je osnovala že l. 1730 „bratovščina 7 žalost Matere Božje. Vstanovljena je bila po vikariju Jožefu Widmayer-ji s privoljenjem o. Romualda Hueber-ja (7. junija 1730), ki je bil vicarius generalis per Germaniam, in s poterjenjem mil. g. Jurija Franca Ks. pl. Marotti, ki je bil episcopus Petenensis et praepositus Rudolphswerthensis (7. julija 1730).

Preosnovana in na novo z odpustki obdarovana je bila ta škapulirska bratovščina l. 1844 na prošnjo župnika Kosa. Vsak ud vzame (černi) škapulir s podobo Matere Božje 7 žalost ter ga nosi na vratu, potem moli saj 7 očenašev in češčenamarij v čast 7 žalost Matere Božje vsak dan, ali pa rožni venec žalostne Matere Božje, kakor se spodaj nahaja. Dobí tudi tablico s podobo žalostne Matere Božje, ki je posneta po oni v velikem altarji. Po smerti vsacega uda se ta tablica navadno nazaj dá in takrat se mu tudi zvoni smertna ura. Število udov je v sedanjem zapisniku 1046. Na prošnjo g. Kosa je „prior Ordinis servorum B. M. V. p. Michael Franc. Strigelli“ 22. aprila 1844 dal privoljenje za zmirom vsem naslednikom (in casu necessitatis cum potestate subdelegationis, n. pr. kapelane) blagoslavljati škapulirje, podobice, molke, križce z odpustki svete Brigite itd.

Škapulirska bratovščina ima v tej cerkvi razun družih praznikov odpustke vsako mlado nedeljo, to je, prvo nedeljo po novi luni. Ob teh nedeljah se krog solnčnega zahoda prav milo razlega vbrano zvonjenje z gore, devet oddelkov namreč se odzvoní za vse umerle ude te molitvene družbe. — Sicer se more tu zapisati tudi v roženkransko bratovščino, ki je pridružena glavni tej bratovščini pri sv. Jakopu v Ljubljani. Skupaj šteje zdaj 22 rožic = 330 udov.

Na Žalostni gori je shod vsako mlado nedeljo; takrat je po stari navadi oboje duhovno opravio v tej cerkvi, sicer pa je zjutraj na gori in ob desetih v farni cerkvi sv. Egidija (Tilna) in navadno je na gori in v tergu vsak dan sv. maša. — Naj večji shod pa je o sv. Jerneji, to je, v nedeljo pred praznikom tega svetnika, in v soboto je v tergu zeló obiskovan somenj, kakor tudi tiho soboto v postu in tiho

nedeljo večji shod. O sv. Jerneji se zbere na tisoče romarjev; vsa dolenska stran je tu zastopana, mnogo jih pride iz slovenskega Štajarskega, iz Hervaškega, Belokranjskega, Kočevskega, iz Vlačkega zedinjenih gerških katoličanov, ki „Bogorodico“ močno časté. Da so bližnji kraji obilno zastopani, se samo ob sebi razume. Takrat se daljni romarji zbirajo že v četrtek, nekteri s križi in banderi, ktere duhovnik sprejme, jih med petjem lavretanskih litanij in zvonjenjem pelje v cerkev ter jih blagoslovi s sv. Rešnjim Telesom. V četrtek in petek zjutraj gredo naprej na Záplaz pri Čatežu k Materi Božji, kjer je takrat tudi shod in po končani pobožnosti se vsi ti romarji z drugimi zaplaskimi vernejo na Žalostno goro, kjer se potem glavne pobožnosti opravljajo v soboto in nedeljo, ko pridejo tudi drugi duhovni pomagat. V soboto zjutraj in ob desetih je sv. maša z blagoslovom. Popoldan krog treh pa je obhod ali procesija ob štacijonih žalostne Matere Božje, pri kateri se nosi tudi oblečena podoba škapulirska Matere Božje, ki stoji navadno v cerkvi na ženski strani, med stranskima altarjema. To je menda še ostanek nekdanjih bratovskih procesij ob postajah. Pri vsakem kipu ima duhoven ogovor, ki se ozira na dotično žalost Matere Božje, do ljudstva, ktere ga se vse tare po gori. Ob petih ste dve pridigi ob enem, ena v cerkvi, druga zunaj cerkve v lopi pred zvonikom. Potem so pete litanije. V nedeljo zjutraj so ssv. maše in ob šestih ste zopet dve pridigi in ssv. maši ob enem, ker se tudi v vežici pod zvonikom postavi primeren altar.

Nekaj posebnega vidi ptujec zvečer, ko se mrak naredi; od cerkve sem se namreč pomika dolg obhod *); vsak romar ima gorečo svečico v rokah, moški so odkriti, dekleta pa imajo vence na glavi, in tako se pomikajo proti farovžu in na travnik pod goro. Vsi bolj

*) Taki obhodi so zelo v navadi na slavnoznanu božji poti Marijaceljski na zgornjem Štajarskem, katerih se tudi duhovni v koretljih vdeležujejo, in se pri njih posebne pesmi pojó. Glej n. pr. „Jubiläums-Festblüthen... zur Erinnerung an Maria-Zell 1857: Der abendliche Lichtumzug als nächtlich feierlicher Abschied von Maria-Zell pg. 212.“

znani iz istega kraja se vkup zberó ter tako vsak oddelek, v mnogih ovinkih se gibaje, kakor namreč načelnik vodi in kaže, za-se razne pobožne pesmi prepéva — kar se v nočnem mraku in tihoti res mikavno vidi in sliši. Pravijo, da „vertec igrajo“. Ta navada se je menda iz Štajarskega sem zanesla, ker so reditelji ali vodniki te narodne igre, ki ima pa bolj nabožen značaj, večjidel od tamkaj.

Večina daljnih romarjev se po jutranjem opravilu poslovi z Marijo ter se dušno poživljena podá proti domu. Marsikteremu se več ne spolni želja, da bi še čez leto dan na tej gori počastil žalostno Mater Marijo, ker božja previdnost ga med tem že pokliče v večnost.

Blagor vsem kristjanom, kateri iz pravega, bogoljubnega namena obiskujejo božje pota; blagor posebno tistim, ki radi obiskujejo in zvesto častijo žalostno Mater Marijo, ker spomin na sedmere žalosti je Jezusu in prečisti Devici zeló prijeten, kakor je Kristus sam zaterdil zvel. Veroniki Binaški, in Mati Božja je pokazala s tem, da je v prikazni naznanila, naj se vstanovi poseben cerkveni red „služabnikov Device Marije ali servitov“ v ta namen, da bi vnemal serca vernikov k večjemu počeševanju žalostne Matere Božje.

Kakor je pa Mariji to češenje drago, tako tudi kristjanom rodi veliko korist. Sej je Marija sama sv. Brigiti in sv. Mehtildi razodela, da bo tistim, ki bodo njene žalosti premišljevali, sprosila pokoro za storjene grehe in druge velike milosti.

Ako k zadobljenju teh dobrót te čertice kaj pripomorejo, potem bo to naj boljše plačilo vsem tistim, ki so se kaj trudili za ta mali spominek na Žalostno goro.

Razne molitve in pesmi.

Pri prvem znamenji.

Molitev.

Pozdravljam te že tukaj ob znožji gore, na kateri kraljuje tvoja podoba, o nebeška Gospa, ker se mi je spolnila serčna želja, da obiščem to tvoje svetišče. S hrepenečim srcem hitim k tebi, žalostna Mati, ki si vir našega zaupanja, naša tolažba, naše pribežališče, naša pomočnica. Prosim te, o preblažena Devica, sprosi mi milost, da te bom po svoji obljubi vredno, tebi in tvojemu Božjemu Sinu dopadljivo častil in te hvalil za gnade (imenujejo se...), ki sem jih po tvoji priprošnji prejel; pa tudi, da bom rešen nadlog in bridkost (imenujejo se...), ki tarejo moje serce; sosebno pa te ponižno prosim, da bom kedaj vreden spoznan tvojo čast prepevati na oni pravi, sveti gori Sijonski ter z obličja v obličje gledati tebe in tvojega Sina, ki živi in kraljuje z Bogom Očetom v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Pri drugem znamenji (ali pa v cerkvi).

Molitev k žalostni Materi Božji.

O terpeča Mati in preužaljena Devica Marija! Pozdravljam in častim te; objokujem in molim v tvojem deviškem naročji Jezusa Kristusa, tvojega Sina. Prosi, o Marija, svojega Sinu, naj se mene usmili. Prosi, o Jezus, svojega nebeškega Očeta, naj meni, ubogemu grešniku, prizanese. Sin in Mati! prosita dobrotljivega Očeta, da mi skaže svojo očetovsko dobroto in milost. O Marija, daruj mu Jezusovo kri; daruj mu Jezusovo prebodeno stran, in svoje lastno ranjeno materno serce;

daruj mu Jezusovo bridko terpljenje in svojo lastno bridko žalost; Jezusove in svoje solze, Jezusove in svoje bolečine, Jezusove in svoje čednosti, in prosi za me, o zvesta Besednica, pri nebeškem Očetu. Poglej, usmiljeni Oče, poglej na svojega Sina, in na njegovo Mater; poglej na Jezusovo terpljenje in na Marijino bridkost, in po svojem usmiljenji prizanesi ter odpusti meni grešniku, in dodeli mi gnado, da svoje življenje poboljšam, bridkosti in bolečine voljno prenašam, s poterpežljivostjo vse kazni za svoje grehe na tem svetu poplačam, vse skušnjave dušnega sovražnika srečno premagam, v veri, upanji, ljubezni, v ponižnosti in izročeni v Božjo voljo stanoviten ostanem. Kedar pa se bo moja duša od telesa ločila, sprejmi jo takrat milostljivo po Jezusu Kristusu, kateri s teboj živi in kraljuje na vekomaj. Amen.

Počesčenje sedem žalost Matere Božje.

(Kdor v čast žalostnega serca Marijinega naslednjo koristno vajo opravi, prejme za vsakikrat 300 dni odpustka, ki se lahko tudi dušam v vicah v prid oberne. — Pij VII. 26. sept. 1817. Gl. „Nebeška hrana“ I. str. 297. — Razverstena je pa tako, da se pri vsakem kipu ali znamenji Matere Božje sedem žalost, ki so sozidane ob stezi proti cerkvi, moli tisti oddelek, ki se ravno s podobo vjema. Ravno tako je pridjana in razverstena pesem o sedem žalostih Marije Device.)

Božje Matere Device
 Čast prepevaj, jezik moj,
 Mučnikov vseh Kraljice
 Žalosti sočutja poj! —
 Bridkih žalost polna Mati,
 Daj mi s tabo žalovati,
 Da se grehov spokorim,
 Oduščenje zadobim.

Pervo znamenje — prva žalost.

V. O Bog! pridi mi na pomoč. (Tu se pokrižaj.)
 R. O Gospod! hiti mi pomagat.

Čast bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu. — Kakor je bilo v začetku...

O žalostna Mati Marija! serčno sočutje imam s teboj zavoljo tiste bridkosti, katero je miločutno serce pri prerokovanji sv. starčeka Simeona občutilo. O ljuba Mati! zavoljo tvojega toliko žalostnega serca mi sprosi čednost ponižnosti in dar sv. straha Božjega. — Češčena Marija...

Ko si v tempeljnu darila
V rešnjo smert Zveličarja,
Ti je duša občutila
Meč terpljenja bridkega.
Bridkih žalost polna Mati i. t. d.

Drugo znamenje — druga žalost.

O žalostna Mati Marija! serčno te milujem zavoljo tiste britkosti, katero je tvoje mehko serce preterpelo na begu v Egipt in dokler si ondi prebivala. O ljuba Mati! zavoljo svojega toliko stiskanega serca mi sprosi čednost radodarnosti, zlasti do ubozih, in dar pobožnosti. — Češčena Marija...

V bridkem potu skoz puščavo,
V begu pred Herodežem,
Si terpela trud, težavo
S svojim svetim Detetom.
Bridkih žalost itd.

Tretje znamenje — tretja žalost.

O žalostna Mati Marija! serčno te milujem zavoljo tistega velikega strahu, ki ga je tvoje skerbno serce terpeło, ko si bila svojega ljubega Sina zgubila! O ljuba Mati! zavoljo svojega toliko prestrašenega serca mi sprosi čednost čistosti in dar vednosti. — Češčena Marija...

S serčno žalostjo iskala
Si zgubljenega Sinu,
Si po ljubljennem prašala
Bridke dneve brez miru.
Bridkih žalost i. t. d.

Četerto znamenje — četrta žalost.

O žalostna Mati Marija! serčno te milujem zavoljo tiste groze, ki je tvoje materno serce pretresla, ko si svojega s križem obloženega Sina srečala. O ljuba Mati! zavoljo svojega ljubeznjivega od bolečin presunjenega serca mi sprosi čednost bratovske ljubezni in dar moči. — Češčena Marija...

Oh neznana bolečina
Ti je tergala sercé:
Srečala si svoj'ga Sina,
Na Kalvar'jo s križem gre.
Bridkih žalost i. t. d.

Peto znamenje — peta žalost.

O žalostna Mati Marija! serčno te milujem zavoljo tiste bolečine, katero je tvoje blago serce prestalo, ko si pod križem svojega umirajočega Sina stala. O ljuba Mati! zavoljo svojega prebolenega serca mi sprosi čednost zmernosti in dar svetovanja. — Češčena Marija...

Tvojo dušo meč prešine,
Ker na križu Sin visi,
Čutiš smertne bolečine,
Kadar dušo izroči.
Bridkih žalost i. t. d.

Šesto znamenje — šesta žalost.

O žalostna Mati Marija! serčno te milujem zavoljo tiste bridkosti, katero je tvoje rahlo serce čutilo, ko je sulica stran tvojega Sina tako neusmiljeno prebodla in mu njegovo preljubenzljivo serce prederla. O ljuba Mati! zavoljo svojega, tako prebodenega serca mi sprosi čednost pohlevnosti in dar razumnosti. — Češčena Marija...

Žalosti si kopernela
Z dušo voljno in serčno,
Kedar si v naročje vzela
Sinovo mertvo teló.
Bridkih žalost i. t. d.

Sedmo znamenje — sedma žalost.

O žalostna Mati Marija! serčno te milujem zavoljo tiste bridke zapuščenosti, katero je tvoje serce terpelo, ko so tvojega Sina v grob položili. O ljuba Mati! po svojem svetem, nezmerno žalostnem sercu mi sprosi čednost svete gorečnosti in dar modrosti. — Češčena Marija...

Oh prežalostno ločenje,
V grob ti Sina položé,
Serca tvojega življenje
S težkim kamnom obtežé.
Bridkih žalost i. t. d.

V cerkvi pred velikim altarjem.

V. Prosi za nas, o prežalostna Devica!
R. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

Molitev.

Prosimo te, Gospod Jezus Kristus! dodeli nam milostljivo, da bo presveta Devica Marija, tvoja Mati, ktere presveto dušo je ob uri tvojega terpljenja meč bolečin presunil, zdaj in ob naši smertni uri naša besednica pred tronom tvoje božje milosti. To nam dodeli, o Gospod Jezus Kristus, Zveličar svetá, ki z Očetom in sv. Duhom živiš in kraljuješ. Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Pozdravljenje žalostne Matere Božje.

Češčena si Marija, žalosti polna, Križani je s teboj, obžalovanja vredna si med ženami, in obžalovanja vreden je sad tvojega telesa, Jezus. Sveta Marija, Mati Križanega, izprosi solze nam, ki smo tvojega Sina križali, zdaj in smertno uro. Amen.

(Za vsakokrat se dobí 100 dni odpustka. Pij IX. 1847.)

Rožni venec žalostne Matere Božje.

Proti sredi 13. stoletja je na povelje Matere Božje 7 pobožnih mož blizo Florence na Laškem vstanovilo „red servitov ali služabnikov Device Marije“, katerih namen je bil: bridke žalosti Matere Božje premišljevati in to opravilo tudi med vernike razširjati. Delili so častivcem Matere Božje 7 žalost črni škapulir ter so jih učili zato posebnih molitev. To je bil začetek bratovščine M. B. 7 žalost s črnim škapulirjem in tega rožnega venca. V spomin poglavitnih bolečin šteje tudi 7 verstic, vsaka po 1 Očenaš in 7 Češčena-Marij. Na zadnje še 3 Češčena-Marije v čast solz žalostne Matere. Razni papeži so tej bratovščini in rožnemu vencu (tudi neudom) podelili mnogo popolnoma in nepopolnoma odpustkov. (Cf. Monat September von P. Perzager pg. 459.)

Pri sedmerih versticah se pridene:

1. Ki je zavoljo njega pri Simeonovem prerokovanji meč tvoje serce presunil.

2. Ki si z njim v Egipt bežala.

3. Ki si ga tri dni z žalostjo iskala.

4. Ki si ga s križem obloženega srečala.

5. Ki si ga vidila na križu umreti.

6. Ki si ga s križa snetega v svoje naročje sprejela.

7. Ki si ga vidila v grob položiti.

Pri zadnjih 3 Češčena-Marijah:

Ki si zavoljo njega obilno solz pretočila.

Litanije *)

žalostne Matere Božje.

Gospod usmili se nas!

Kriste usmili se nas!

Gospod usmili se nas!

Kriste sliši nas!

Kriste usliši nas!

*) Zložil jih je papež Pij VII. Sept. Monat pg. 26.

Bog Oče nebeški,	}	usmili se nas!
Bog Sin Odrešenik sveta,		
Bog sveti Duh,		
Sveta Trojic, en sam Bog,		

Sveta Marija,
 Sveta Mati Božja,
 Sveta devic Devica,
 Mati križanega Jezusa,
 Mati bridkostna,
 Mati polna solzá,
 Mati polna grenkosti,
 Mati užaljena,
 Mati zapuščena,
 Mati brez vse tolažbe,
 Mati naj bolj žalostna,
 Mati od težav poterta,
 Mati z bridkostjo napolnjena,
 Mati z mešem bolečin prebodena,
 Mati s srcem na križ pribita,
 Mati svojega Sina obropana,
 Mati (naj večje žalosti), bolečin,
 Studenec solzá,
 Morje vsega terpljenja,
 Podoba poterpežljivosti,
 Skala stanovitosti,
 Podpora našega upanja,
 Pribežališče zapuščenih,
 Brama stiskanih,
 Zmagovavka nejevernikov,
 Tolažba revežev,
 Zdravje bolnikov,
 Moč maloserčnih,
 Varnost mornarjev,
 Pomirjenje viharjev,
 Pribežališče žalostnih,
 Strah dušnih zalezovavcev,
 Zaklad vernikov,
 Okó prerokov,
 Palica aposteljnov,
 Kraljica mučenikov,
 Luč spoznovavcev,

za nas Boga prosil!

Dragi kamen devic, } za nas
 Tolažba vdov in sirot, } Boga
 Veselje vseh svetnikov, } prosi!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ! — Zanesi nam
 o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ! — Usliši nas,
 o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ! — Usmili se
 nas, o Gospod!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši nas!

Oče naš... Češčena Marija...

V. Prosi za nas, o prežalostna Devica!

R. Da bomo vredni obljub Kristusovih!

Molimo.

O Bog, ki je pri tvojem terpljenji po prerokovanji Simeonovem naj mirnejšo dušo častite Device in Matere Marije oster meč prebodel; dodeli nam milostljivo, da bomo, ker njene bolečine in terpljenje obhajamo, po priprošnji in zasluženji vseh svetnikov, ki so polni ljubezni pri križu stali, blaženi sad tvojega terpljenja dosegli; ki z Bogom Očetom v edinosti sv. Duha živiš in kraljuješ... Amen.

Cerkvena mašna pesem v čast žalostne Matere
 Božje.

Žalostna je Mati stala
 Poleg križa je jokala,
 Ko visi na križu Sin.
 Serce žalosti vtopljeno
 Je pobito, prebodeno,
 Z mečem dušnih bolečin.

O, kaj žalosti prestati
 Morala je sveta Mati,
 Ktere Sin je rešil svet.

Žalostno zdihuje bleda,
Kedar s trepetanjem gleda,
Kaj terpi njen Sin razpet.

Komu potok solz ne lije,
Viditi bridkost Marije,
Grozno kot morjá grenkost?
Kdo preserčno ne žaluje,
Če to Mater premišljuje,
In terpljenja velikost.

Grehe ljudstva na-se vzeti,
Vidi Jezusa terpeti,
Šibam vdati se voljnó.
Gleda svoj'ga Sina milo,
Ko je vse ga zapustilo,
Kadar nagnil je glavó.

Mati! vir ljubezni prave,
Daj, da čutim te težave,
In s teboj žalujem zdaj.
Daj, da se mi serce vnelo
In za Jezusa gorelo
Bo v ljubezni vekomaj.

Sveta Mati! to te prosim,
Rane Kristusa naj nosim,
Vtisni v moje jih serce;
Daj, da rane tvoj'ga Sina,
Naših grehov bolečina,
Tudi mene živo sklé.

Daj, da rad s teboj žalujem,
Svoje grehe objokujem,
Dokler tukaj še živim.
S tabo poleg križa stati
In tam milo žalovati
S celega serca želim.

Tvoja žalost, o Devica,
Mučnikov vseh kraljica,

Tudi v moje serce vlij!
 Kristusovo smert, terpljenje
 Skoz prihodno vse življenje
 Daj mi premišljávati.

Daj, da tvoj'ga Sina rane
 Bodo v moje serce vžgane,
 Njega kri očisti me!
 Da se pekla nimam bati,
 Vari ti me, ljuba Mati,
 Kedar z mano v sodbo gre.

Daj, da sveti križ me brani,
 Kristusova smert ohrani,
 Serce tvoje var'je zdaj;
 Kadar bom pa moral vmreti,
 O Marija! daj prejeti
 Moji duši sveti raj. Amen.

(Za vsakokrat 100 dni odpustka. Inocenaj XI. 1. sept. 1681.)

Romarjevo slovó od Marije. *)

Še enkrat bi vidil, Marija, te rad,
 V naročji pa Sina, tvoj blaženi sad,
 Skesan bi pokleknil, o Mati, pred té,
 Da Jezus obriše mi grenke solzé.

Le enkrat še vidil bi tvoje sercé,
 Bi vidil, kak bije v ljubezni za mé,
 In ginjen bi prosil kot nekdam te zdaj,
 Marija, poljubiti Dete mi daj!

Le enkrat še vidil bi tvoje oči,
 Kjer meni se upanja zar'ja bliší,
 In kadar, Marija, ti gledam v okó,
 Se zdi mi, da vidim odperto nebó.

*) To pesem sem prepisal od meni neznanega skladatelja, ker se je večkrat pela ob shodih.

Le enkrat še vidil bi žarni obraz,
 Kjer vtrinja milote se materne kras; —
 „Marija, Marija! — bi klical serčno —
 Na veke naj zrem ti v obličje svitló.“

Le enkrat še klečal bi rad pred teboj,
 Bi vidil, da vsmiljenje imaš z menoj,
 In milega Jezusa prosiš za-mé,
 Da on razveselil bi moje sercé.

Le enkrat objél bi še tvoje nogé,
 Še enkrat, o Mati, poljubil roké,
 Potem rad položil bi trudno glavó, —
 Pri tebi, Marija, počival sladkó.

Še enkrat bi pesmico tebi zapél,
 Da slovo od tvoje podobe bi vzél;
 Potem naj, Marija, ti dušo zročím,
 Da Jezusa s Tabo na véke častím.

Kaj so svete stopnjice.

1. Iz Kristusovega terpljenja je znano, da deželni oblastnik Poncij Pilat nad nedolžnim Zveličarjem ni našel nobene krivice. Zato ga je mislil izpustiti. Ali terdoserčni Judje so zahtevali njegovo smert. Zapové ga toraj bičati, da bi jih morebiti omečil. Na Pilatovo povelje bil je Kristus pripeljan, da ga na očitnem, vzvišenem mestu sodnje hiše ljudstvu pokaže, da naj ga vsi vidijo. Beriški hlapci vlečejo med seboj po stopnjicah Jezusa, ki ima na glavi ternjevo krono, na plečih škerlatast plašč, v roki terst v zasramovanje namesti kraljeve palice, ki je z vervmi in verigami zvezan kot hudodelnik, na vsem životu do mesa in kosti ranjen, in ves kervav. Tako grozovito zdelanega in ranjenega pokaže Pilat verh stopnjic na vzvišenem kraji Zveličarja, rekoč: Ecce homo! Glejte, človek! Kdo bi ga ne

miloval? — Ali zaslepljeno ljudstvo se ga ni usmilo, temuč je vpilo, rekoč: Križaj ga, križaj ga! — In tako je bil kervaveči Zveličar zopet peljan po stopnjicah navzdol; rabeljni so ga suvali in pahali, tako, da kakor neko izročilo pripoveduje, je na enajsti stopnji onemogel, se zgrudil ter sled svojih kolén in prelite kervi zapustil.

Ker je te stopnjice naš Gospod in Zveličar s svojimi nogami posvetil, k Pilatu gori in doli gredoč, ker jih je porosil in zaznamnjeval s svojo sveto kervjo, zato se morajo po pravici kot dragocen spominek bridkega terpljenja njegovega v posebni časti imeti. To so tedaj svete stopnjice v spodnji hiši Pilatovi v Jeruzalemu.

2. Ko je cesarica sv. Helena svete kraje v Jeruzalemu obiskovala, je več dragocenih spominkov bridkega terpljenja pridobila ter jih darovala svojemu sinu, prvemu kerščanskemu cesarju Konstantinu. Tako so bile te svete stopnjice l. 326 prepeljane v Rim. Ustno izročilo ima že v tem terdno podslombo, ker so res izsekane iz jutrovskega, tirskega *) marmorja, in ker v Pilatovi palači v Jeruzalemu, ki se je pozneje prenaredila v kasarno, vhodnih stopnjic manjka. **) Najprej so bile postavljene pri patrijarhalni cerkvi v Lateranu in pozneje l. 1589 na povelje papeža Siksta V prenesene k imenitni kapeli, ki se imenuje: Sancta Sanctorum, t. j. presveti kraj, ali svetišče od svetnikov, ker se v njej hrani veliko telesnih in družih ostankov različnih svetnikov. Svetišče „scala sancta“ stoji vrtom lateranske bazilike ravno nasproti. To krasno poslopje je operto na marmornate stebre. Od zemlje navzgor derže petere vstrične stopnjice, po desnih in levih se hodi, po srednjih, svetih, katerih je 28, pa se gre po kolenih. Zdaj so pokrite z ličnimi deskami, ktere je dal napraviti papež Klemen XII, da bi se ss. stopnjice preveč ne izlizale; vendar je na vsaki deski ljuknjica, da romarji stopnjice lahko poljubijo. Spodaj stojite ob stranéh dve marmornati podobi od umetnika Giacometti-ja; na desni predstavlja poljub izdajavca Judeža s podpisom: Osculo

*) Ki se je lomil krog mesta Tirus-a.

**) Roma v. Dr. Kuhn 1878, pg. 251 sq.

Filium hominis tradis? — S poljubom izdajaš Sinú človekovega (Luk. 22, 48)? Na levi pa Jezusa s ternjevo krono, kakor ga je bil Pilat ljudstvu pokazal, s podpisom: Haec est hora vestra et potestas tenebrarum — to je vaša ura in oblast teme. (Luk. 22, 53.) Nad vhodom pa se berejo besede preroka Izaija (53. 5): Ipse vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra. Ranjen je bil zavaljo naših grehov in potert zavaljo naših hudobij. Po obokih so slike, ki predstavljajo terpljenje Kristusovo. Na verhu potem je že imenovana kapela najsvetejšega Zveličarja, ki razun neštevilnih svetinj hrani tudi čudodelno sliko, ktera kaže pravi obraz Jezusov, kakor ga je namalal sv. Lukež; tako terdi nepretergano poročilo.

Tukaj tedaj obiskujejo pobožni verniki rimski, kakor tudi romarji iz vseh krajev svetá svete stopnjice, da se tako še dandanašnji tudi v tem oziru spolnujejo besede preroka Izaija (49. 23.): „Z obrazom v tla ober-njenim Te bodo častili in prah tvojih nóg lizali.“

Da bi vernike k tej pobožni vaji še bolj spodbudili, so rimski papeži: sv. Leon IV krog l. 850 in Paškal II z bulo 5. avgusta 1100 podelili odpustek 9 lét za vsako 28 stopnjic vsem tistim, kateri se s skesanim srcem klečé po njih premikajo in pri tem terpljenji N. G. J. Kr. ali duhovno premišljevaje ali pa z ustno molitvijo časté. Ta odpustek je papež Pij VII s pismom 2. kim. l. 1817 za zmiraj poterdil ter dovolil, da se more tudi dušam v vicah v prid obračati.

Vse to veljá o ss. stopnjicah v Rimu.

3. Slovensk obiskovavec teh ss. stopnjic v Rimu je po opravljeni pobožnosti na njih proti svojemu prijatlu zdihnil: „O da bi tako svetišče imeli mi doma, v kako čast, v kako veselje bi bilo našemu pobožnemu ljudstvu!“ *) Kar se nas kranjskih Slovencev tiče, je ta želja romarjeva spolnjena.

Da bi se namreč vérniki vedno bolj vnemali za premišljevanje bridkega terpljenja Jezusovega ter bi se jim bogoljubnost budila v sercih, zato so rimski papeži

*) Potovanje v Rim. Spisal Jakob Gomilšek. Celovec 1878, str. 71.

dovolili, da se smejo tudi drugod po kerščanskem svetu rimskim podobne stopnjice napraviti, v ktere naj se vdelajo sveti ostanki raznih svetnikov. Kajti le redki so, katerim je mogoče v Rim priti in tisto svetišče obiskati. In tako so se postavile svete stopnjice po podobi rimskih na več krajih. V prej imenovani knjižici o sv. Joštu berem, da so se zidale posebno na Nemškem. Tako v Monakovem in Solnogradu pri oo. Teatincih, na Dunaji pri oo. Minoritih (l. 1696, ki so se berž ko ne za cesarja Jožefa I opustile).

Na Slovenskem, kolikor sem jaz mogel izvedeti, so troje svete stopnjice, ki so bile postavljene v letih 1751, 1767, 1780, kakor je bilo že v prešnjih popisih omenjeno.

Da bi se svete stopnjice z dušnim pridom obiskovale, zato je v posebni knjižici neimenovan pisatelj (berž ko ne zgoraj omenjeni Bačevnik) za sv. Jošta stopnjice koj v začetku, l. 1754, izdal s škofijskim poterdilom potrební poduk in pobožne vaje v nemškem in berž ko ne tudi v slovenskem jeziku (prim. zgoraj: Ta guifhna Poti...). Kako so pobožnost opravljali na ss. stopnjicah na Žalostni gori in v Novi štifti, ni znano. Še le l. 1843 je marljivi Peter Hicinger, tedanji kaplan v Mokronogu, čutivši gotovo potrebo za to pobožnost, sestavil knjižico: „Molitve per obiskovanji svetih Šteng zraven tudi Rožnikranc in Litanije od žalostne Matere Božje. V Ljubljani. Tisk Blaznikov.“ Iz tega spiska so prenatishjene molitve za ss. stopnjice v prej omenjeni knjižici: „Božja pot k sv. Jošto“ itd.

Ss. stopnjice pri sv. Joštu, kakor ondi beremo, so bile koj od začetka obdarovane z odpustki, med tem ko na Žalostni gori in pri Novi štifti dozday niso imele te milosti.

Ker je že prvotna knjižica pošla in je bila tiskana v starem pravopisu (bohorčici), zato je na novo sestavil naslednje molitve in premišljevanja *) č. g. Matej Markovič, duhoven v pokoji, ki je za to pobožnost zeló

*) Za podlago je služilo življenje Kristusovo, spisal bl. Thomas a Jesu, 2 zv.

vnet. Mnsgr. Luka Jeran jih je pregledal in zdaj natis oskerboval.

4. Kakor razvidimo iz poprešnjih popisov, so naše svete stopnjice res po pravih rimskih posnete, po njih podobi sozidane in tudi na enak način s slikami iz Kristusovega terpljenja ozališane. Zgoraj se nahaja tudi pri nas, oni kapelici „sancta sanctorum“ enako, kapelica, kjer se mašuje in kjer se tudi hrani veliko svetinj, katerih imenik nam je znan le od onih sv. Jošta, kakor se bere v tistem rokopisu.

V zadobljenje odpustkov je potrebno razun navadnih pogoj le v namen sv. Očeta papeža na sv. stopnjicah moliti. Vendar se smé sklepati iz zgorej pod številko 2. omenjenega, da je treba tudi terpljenje Kristusovo počesčevati s premišljevanjem ali ustno molitvijo.

Kako tedaj naj se obiskujejo ss. stopnjice? Kako tisti, ki znajo in oni, ki ne znajo brati? — Sleherni obiskovalec mora svoje obuvalo osnažiti blata, peska in prahu, ter obleko sploh, da ne bo pomazal in zaprašil tako častitljivega svetišča.

Kdor zná brati, se lahko posluži molitev in premišljevanj, ki jih ta knjižica nasvetuje, vendar v zadobljenje odpustkov to ravno ni potrebno. V svetišču naj poklekne blizo prve stopnje tako, da jo more z roko doseči ter naj opravi premišljevanje za prvo stopnjico. Ko odmoli, naj jo skesano poljubi (kušne), se pomakne dalje ter na le-to prvo poklekne in moli, kar je pisano za drugo stopnjo, in ko drugo poljubi, naj koj na-njo poklekne ter moli za tretjo itd. Tako naprej se premikajoč dospé molivec na zadnjo 28. stopnjo, kjer lahko opravi navadne molitve za odpustke, in slednjič še gre pred altarček (navadno) sv. Križa ter ga pobožno počasti.

Kdor pa ne zná brati, naj kot pripravljavno molitev obudi kesanje (obžalovanje) nad svojimi grehi, kakor ga vsak pri spovedi moli, naj se približa prvi stopnji tako, da jo lahko doseže ter naj zdihne: „Hvaljen bodi Jezus Kristus in česčena njegova prežalostna Mati Marija.“ Naj koristniše utegne biti potem molitev sv. rožnega venca, ki je vsakemu kristjanu znan

in se z njim počasti tudi terpljenje Kristusovo, ker se pridevajo znane skrivnosti. Tako na vseh 28 stopnjah lahko odmoli dva dela sv. rožnega venca, veselega in žalostnega, kar se vjema tudi s premišljevanji, ki nasledujejo, in tako spremlja v duhu Jezusa po vseh njegovih stopinjah do smerti na križu; sej Kristusovo življenje od njegovega rojstva dalje je neprenehano terpljenje; in svete stopnjice nas spominjajo tega terpljenja, posebno do tiste ure, ko je v smert obsojen po njih šel. Daljno terpljenje Zveličarjevo pa, kakor je znano, predstavlja sv. križev pot. — Razversti naj se pa veseli in žalostni del rožnega venca tako, da se na vsaki stopnji odmolijo 3—4 češčena-Marije z dotično skrivnostjo. Poljubi pobožno svetinje na vsaki stopnji ter zdihni besede: „Prositate za-me vsi svetniki in svetnice Božje, katerih svetinje tukaj častim, prosite za-me in za verne duše v vicah. Amen.“ — Tako n. pr. bi se pred prvo stopnjo izmolila apostoljska vera in 3 češčenamarije z navadnimi dostavki: „kteri nam oživi pravo vero; kteri nam daj terdno upanje; kteri nam vžgi gorečo ljubezen.“ Za prvo stopnjo pa: Očenaš, 3 češčenamarije s skrivnostjo: „Kterega si Devica od svetega Duha spočela“, potem se poljubi svetinje z omenjenim zdihljejem ter poklekne višej in moli za drugo zopet 3 ali 4 češčenamarije z isto skrivnostjo, poljubi svetinje ter poklekni na drugo in dokončaj prvo skrivnost veselega rožnega venca. In tako nadaljuj do zadnje stopnje. Slednjič opravi še 5—7 očenašev in češčenamarij za odpustke po namenu sv. Očeta papeža.

Kako naj se moli, ali tiho ali na glas, da eden naprej moli, drugi pa odgovarjajo, to se mi zdi, se ravna po okoliščinah. Navadno naj bi vsak za-se po tihem molil, kar je tudi potrebno, ako je veliko vernikov pričujočih, ker bi se molivec na prvi stopnji klečé ne mogel vdeleževati premišljevanj, ki se opravljajo že na 15., 20. ali celó na zadnji stopnji. Vendar bi ne bilo napačno, ako se jih več sporazume, da skupno opravljajo pobožnost in tako eden razločno bere premišljevanja, drugi mu duhovno sledé ter očenaše in češčenamarije za njim molijo, ali pa kdo rožni venec naprej moli po razverstenji, kakor je že omenjeno. Skupna

molitev namreč človeka spodbuja in Gospod sam je rekel, kjer sta dva ali trije v njegovem imenu zbrani, je on sredi med njimi. (Mat. 18. 20.)

Ker so svete stopnjice svet kraj, zato se morajo lepo čedne ohraniti, zato je gledati tudi na to, da jih obiskujejo le snažni ljudje. Nekdaj, pravijo, so bili za to postavljeni posebno ob velikih shodih (saj na Žalostni gori) varhi, „vižarji“, ki so za red skerbeli, pa tudi v pušice pobirali darove za ohranjenje ss. stopnjic. — Sem ter tje jih je treba tudi počediti, kar se naj dostojniše zgodi tako, ako se od zgoraj počenši z vodo umijejo ter jih drugi koj z gobo obriše, da preveč mokrote na njih ne ostaja.

Da bi se pa vdeleževali milost ss. stopnjic, bi se morali njih varhi in obiskovavci ravhati po opominu sv. pisma (ps. 92, 5.): „Tvoji hiši, o Gospod, se spodobi svetost na večne čase.“

Pesem od svetih Stopnjic.

Semkaj, človek, se približaj,
 Štaplje vidiš tù sveté;
 Na kolena se ponižaj,
 Obžaluj pregrehe vsè.
 Glej, spomin je prečastiti
 Od terpljenja bridkega,
 Ki ga zvolil je prebiti
 Jezus za-te grešnika.

Po stopnjicah Jezus hodil,
 Bil sodniku v roke dán,
 Roj sovražnikov ga vòdil,
 Bil od tam je v smert pelján;
 Terpel je prebridke rane,
 Nosil krono ternjevo,
 Muke bile so neznane,
 Kri prelival je svetó.

Strujen stopal je visoko,
 Vse močí mu že slabé,

Martre čutil bolj globoko
 Ljubi Jezus je za-té,
 Ker v nebó po ojstri poti
 Rad stopinje ne storiš;
 Le pogubi pa naproti
 Grešnik slepo ti hitiš.

Une perve štaplje svete
 Hrani mesto Rim sedaj;
 Ktere vidiš tù, posnete
 So po unih bile kdaj.
 Mnogo v njih svetinj je blagih,
 Ena Križa svetega,
 Druge so ostankov dragih
 Naslednikov Jezusa.

Stopnje Jezusove brati
 Tukaj moreš prav živó,
 Jih s častjó preišljevati,
 Prav zveličavno ti bo.
 Oh poslušaj, Jezus vabi:
 Véno nôsi za Njim križ;
 Svetih stôpenj ne pozabi,
 Kažejo ti v paradiž.

Molitve in preišljevanja pri obiskovanji ss. stopnjic.

Kdor se je namenil moliti po ss. stopnjicah, naj se prekriža ter moli Oče naš, Češena-Marijo in apostoljsko vero, in stori namen, za kar hoče prositi, po tem izgledu:

Prošnje in želje.

Bog Oče, Bog Sin, Bog sv. Duh, o presveta Trojica! O Jezus, o Marija, o sv. Jožef, v vašo čast in v zveličanje svoje duše hočem zdaj začeti pobožnost na teh svetih stopnjicah. Vi izvoljeni angelji in vsi svetniki, zadobite mi milosti, katerih tukaj želim prositi po

naj dražji keryi in terpljenji Jezusa Kristusa, Odrěšnika našega. Želim pomoči in milosti: 1. Da bi mogel vedno bolj spoznavati voljo Božjo. 2. Da bi se mogel na tanko skleniti z Bogom. 3. Da bom Boga samega prav ljubil. 4. Da bom iskal samo le Božje časti. 5. Da bom hrepenel po svetosti le zavoljo Boga. 6. Da bom mogel prav spoznati, kako revna in ničvredna stvar sem. 7. Da bom mogel zmiraj bolj spolnovati sv. voljo Božjo. 8. Privzemi še kako lastno pobožno željo in moli tako-le: O presveta Devica Marija! prosim te, pomagaj mi, da bom mogel prav darovati predrago sv. Rešnjo Kri in britko terpljenje Jezusa Kristusa večnemu Očetu, v čast Božjo, za blagor svoje duše, za potrebe sv. Cerkve, v prid vesoljnega sveta in za vérne duše v vicah. Amen.

I. Stopnjica.

Ko v svetišče prideš poklekni pred prvo stopnjo ter reci:

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in česhena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus, Božji Sin, pride na svet nas rešit pekla, in se včloveči, da za nas terpi 33 lét kot Bog in človek. *)

Daljno premišljevanje terpljenja Kristusovega.

Pervo stopinjo si storil za-me, o dobrotljivi Jezus, ko si bil na svet prišel in človeško natoro na-se vsel. Tebi je že ta čas pokazal nebeški Oče vse terpljenje, muke in bolečine, vse zaničevanje, kar Te bo zadevalo. Vse to si vidil v duhu, pa Tvoja ljubezen do mene je bila tolika, da si rekel: Oče, jaz grem in preterpim rad vse to, da bo le človek odrešen pogubljenja. Kar si takrat obljubil za-me Očetu, terpel si res celih 33 lét; zato pa tudi jaz Tebi darujem tukaj svojo dušo in telo, vse terpljenje, britkosti in težave vsega svojega življenja, sosebno pa te stopinje tukaj in trud, ter želim za to kdaj doseči Tebe samega večnega Boga. Amen.

*) Tako okrajšano lahko molijo tisti, kateri ne utegnejo dolgo premišljevati. Nahajajo se toraj pri vsaki stopnjici bolj debelo tiskani primérni izreki ali stavki.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu.

Prositate za-me vsi svetniki in svetnice Božje, katerih svetinje tukaj častim † (Poljubi prvo stopnjo pred seboj, pa še prosite); prosite za-me in za vérne duše v vicah! (Zdaj vstani, poklekni na prvo stopnjico, pa moli in premišljuj, kar je odločenega za drugo.)

II. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezusa nesó v tempelj Bogu v dar, in ga vverste revnim tega sveta.

Daljno premišljevanje.

Ti, o Jezus! si se dal nesti v tempelj, postaviti tam svojo človeško natoro v versto grešnikov, in v tej versti sebe darovati kot Bog-človeka svojemu nebeškemu Očetu.

Ti se nisi sramoval kazati revne grešne podobe padlega človeka, da začenjaš celiti rane njegove ravno tam, kjer ga je ranila kača; ponižnost je napuhu nasproti. Vsa ponižna te je postavila Marija v tempeljnu pred Gospoda, da si se tam kazal kakor omadežanega, kar pa nisi, da si tam stal v versti revnih, Ti, ki vse obogatuješ; da si se sam dal v dar, Ti, ki si vreden, da se Ti nebo in zemlja darujeta. O Gospod! Tvoja velika ponižnost sramoti moj napuh. Ti hočeš biti prištet grešnikom, ko si nedolžen; jaz pa hočem biti nedolžen, ko sem grešnik; Ti hočeš stati v versti revnih, ko si naj bogatejši, jaz pa se sramujem revnih in jih zaničujem; Ti si samega sebe čisto preziral, jaz pa se šopirim in povzdigujem ošabno nad druge. O Jezus! kako me je sram, če premišlujem Tebe kot nedolžni in ponižni dar v tempeljnu, in pa sebe kot prevzetnega grešnika na tej stopnji. Zato prosim: Presuni mojo dušo z mečem svoje neskončne ponižnosti, da se zacéli rana, katero mi je vsekjal prevzetni duh že tam v rajju. Amen.

Oče nas. Češena si Marija. Čast bodi Očetu.

Prositate za-me vsi svetniki i. t. d.

III. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus beži v Egipt ter me uči, kako naj se tudi jaz
vdam Bogu, kadar me poskusi po sovražnikih.

Daljno premišljevanje.

Kar je mislil Herod storiti žalega Tebi, o Jezus, povedal je angelj Božji Tvojemu varhu sv. Jožefu, kateri je berž vzel Tebe in Tvojo Mater Marijo, ter bežal z Vama v Egipt. Ali Ti Gospod mar bežiš, ker se Heroda bojiš? O nič tega ne, ampak Ti greš v Egipt, ker Tvoj nebeški Oče tako hoče, da tam terpiš preganjanje, vročino in mraz tako dolgo, dokler je njemu všeč. Ali Ti Gospod morebiti želiš, da naj Te jaz milujem, ker si zavoljo mene preganjan? O Gospod, Ti me le učiš, kako naj se tudi jaz vdam volji Božji, kadar me poskusi Bog po sovražnikih, obrekovavcih, po nevošljivcih; da tedaj ne gledam na nje, čeravno me hočejo zatreti, temuč da se držim vedno stanovitno roke Očetove, ktera me povsod zvesto varuje. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu.

Prositate za-me vsi svetniki i. t. d.

IV. Stopnjica.

Hvaljen bōdi Jezus Kristus, in češena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus gre iz Egipta v Nazaret, rad terpi težo pota
in vročino solnea, da bi le najdel mojo dušo.

Daljno premišljevanje.

Ko je dopadlo Tvojemu Očetu, o Jezus! poklical Te je iz Egipta nazaj v Nazaret, in natanko sklenjen s svojim Očetom hotel si vselej, kar je bila volja Tvojega Očeta; žalost in veselje, mir in bég, hudo in dobro — vse, vse si rad prevzél od Očeta, da si le za me zvesto skerbel; le mojo dušo rešit, mene večno srečnega storit, svojo ljubo Mater in sv. Jožefa s tem veselit, si se vernil v Nazaret. Ti pa, duša moja, kaj iščeš na tem

svetu, sama sebe in pa svoje nečimurnosti! Zato prosim, podaj, o Gospod! svojo roko meni, ki sem zašel, in pripelji me k Očetu v sveti raj. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu.
Prosrite za-me vsi svetniki i. t. d.

V. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre z Marijo in Jožefom v Jeruzalem na praznik, ter me uči, da moram Bogu bolj pokoren biti, kakor ljudém, kedar gre za čast Božjo in sv. vero katoliško.

Daljno premišljevanje.

Jezus, Ti popotuješ s starši na praznik v Jeruzalem in kažeš, da živiš le za čast svojega nebeškega Očeta, ker ostaneš tri dni v tempelju v službi svojega Očeta, ter se razodeneš prvič svetu; ker kažeš, da si Bog in človek. Odgovorom Tvoje božje modrosti čudijo se celó posvetni modrijani, pa tudi Marija in sv. Jožef. Gospod, Ti me tukaj učiš, da moram tudi jaz Bogu bolj pokoren biti, kakor ljudém, kedar gre za čast Božjo. O Jezus! napolnui sedaj še mene s keršansko serčnostjo, da ne gledam ne na visoke, ne na nizke, kedar gre za sveto vero, za povikšanje katoliške Cerkve in za čast Božjo. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosrite za-me vsi svetniki i. t. d.

VI. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus se verne s stariši v Nazaret, ter mi kaže, kako naj bom tudi jaz pokoren svojim duhovskim in svetnim poglavarjem zavoljo Boga.

Daljno premišljevanje.

Ko si opravil v Jeruzalemu svojo pobožnost, vernil si se zopet v Nazaret, o Jezus! Bil si pokoren ne le

Mariji, svoji pravi Materi, ampak tudi sv. Jožefu, svojemu varhu in redniku. Učiš me s tem, da naj se tudi jaz vdam volji svojih duhovnih in svetnih prednikov. Prosim Te, pomagaj mi, da bom njim zavolj Tebe pokoren in da vselej spolnujem voljo nebeškega Očeta. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosrite za-me vsi svetniki i. t. d.

VII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus hodi v delavnico sv. Jožefa in pomaga delati, ter me učí, da sem tudi jaz dolžan skrbeti in moliti za svoje starše.

Daljno premišljevanje.

Delavnice sv. Jožefa, svojega varha, se nisi ogibal, o Gospod! Rad si hodil vanjo, da si mu pomagal služiti vsakdanjega kruha, pa tudi, da so se spolnile nad Teboj besede prerokove, kateri je terdil, da boš od mladosti reven in ubog. Ti si rad stregel Mariji, svoji Materi, pri njenih opravilih do 30. leta svoje starosti; rad postregel celó s čudežem v Kani, kar je ona želela, in pokazal si meni, da sem tudi jaz dolžan skrbeti za svoje starše, da jim moram rad pomagati, voljno potepeti z njih slabostjo, jih nikoli ne zaničevati, ampak za nje vedno in zvesto moliti. Pomagaj mi, o Gospod! da se v tem nikoli ne pregrešim in ne zgubim obljubljenega blagoslova. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosrite za-me vsi svetniki i. t. d.

VIII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre k Jordanu, in se dá tam kerstiti. Učí me s tem, da le ss. zakramenti me zamorejo grehov oprati tako, da dopadem Očetu.

Daljno premissljevaje.

Ti, Gospod! greš k Jordanu, daš se tam kerstiti Janezu. Odpró se pervikrat nebesa, da se zasliši z njih pomenljivi glas: „Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje.“ Le od tiste dobe, kar vidi Oče Tebe stati v versti nas grešnikov, se je odmaknil tisti zapah, ki nam je zapiral vrata nebeške. Ti sam, Davidov Sin, odpahnil si ga po svoji pokoršini. Glej tudi na-me zdaj, da me omiješ mojih grehov z močjo svojih ss. zakramentov, da tudi jaz dopadem Tebi in Tvojemu Očetu. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prositate za-me vsi svetniki i. t. d.

IX. Stopnjica.

Hvaljen bedi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre v puščavo, tam se posti in je trikrat skušan, ter meni zadobi pomoč, da zadušim v sebi kal grešnega poželenja.

Daljno premissljevaje.

Sv. Duh pelje Te, o Jezus, v puščavo, da se postiš tam 40 dni in 40 noči in se pripravljáš, da se potem očitno svetu pokažeš, kakor od Boga poslanega Učenika in Odrešenika. Pa tudi satan gre za Teboj, se prederzne trikrat skušati Tebe, samo Svetost! Ali Tvoje božja moč ga je premagala vse trikrat. Uzel si mu po svojem postu, po svoji sveti molitvi tisto pravico do človeka, kateri je bil Adam zapadel ko je radovoljno jedel prepovedani sad. Zato spoznam in terdim zdaj in vselej, da si Ti moj Odrešenik; Ti me varuj napadov hudobnega duha, Ti me otmi pogubljenja. Kličem tedaj ponižno: Ti neskončni Dobrotnik in Bog! posvečuj in očisti me, ker me je omadeževal skušnjavec; odpusti mi veliko zadolženje moje. Ti presveta moč nebeška! varuj me vselej skušnjáv hudobnega duha, in zatêri v meni spačeno kal grešnega poželenja. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prositate za-me vsi svetniki i. t. d.

X. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in česena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre na goro, tam moli in si izvoli aposteljne, ter me vabi s tem, da naj molim v duhu in resnici za sv. očeta papeža, za škofe in mašnike svete Cerkve katoliške.

Daljno premišljanje.

Šel si molit na goro, o Gospod! predno si izvolil dvanajstere aposteljne ter jim rekel: „Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil, da greste in sad obrodite in da sad ostane vaš. Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri je mene poslal. Vi ste moji prijatelji, ako storite, kar vam jaz zapovedujem; prosite toraj, kar koli hočete, in dalo se vam bode.“ O prelepe obljuje, dane aposteljnem, pa tudi meni! Veliko jih ni hotlo poslušati tvojih aposteljnov, o Gospod, ker sovražili so Tebe in tvojo sveto vero, in jo še sovražijo; ti so zdaj nejeverci; drugi se sami sebi zdé modre nad tvojo sveto Cerkev, o Jezus! tisti so zdaj krivovérce, napuhnjeni in prevzetni; ali vsi ti so odločeni v sodbo. Vse drugač upanje pa sveti meni, ker se držim svete, katoliške Cerkve. Gospod, razsvetluj me, da v duhu in resnici molim za papeža, za škofe in mašnike, da njih glas rad poslušam in živim stanovitno po njih naukih, ter se po njih tudi zveličam. Amen.

Oče naš. Česena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d. Prosite za-me vsi svetniki i. t. d.

(Kristjan! zdaj imaš pred seboj enajsto stopnjico; vdelane so vanjo svetinje sv. Križa, poljubi toraj prvič stopnjico, potlej pa svetinjo in poklekni na-njo.)

XI. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in česena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus hodi po judovski deželi in uči, da moramo terdno vanj verovati, če se hočemo zveličati.

Daljno premissljevanje.

Po judovski deželi hodil si, o Jezus! od kraja do kraja, prihajal v njih shodnice, si tam podučeval jude, prehodil gore in doline, obiskoval vasí, terge in mesta, ter si ozdravljaj bolnike, tolažil žalostne, učil nevedne, pa kazal vsim pravo pot v nebesa, in poslednjič si za nas izdihnil svojo dušo na križu. Počešen tavžentkrat bodi, o sv. Križ! na katerem je Jezus mojo dušo pogubljenja odrešil. Pa koliko jih je bilo, ki niso verovali v Té, Te niso sprejemali, Te ne poslušali, oh, celó zavergli so Te! O Gospod, kdor pozná Tebe, groza ga je od Tebe le trenutek se ločiti; kdor Te pa ne pozná, trohni v svoji smertni bolezní in pogrezne se v večno temo. Zakaj brez Tebe se ne more nič storiti, kar bi pomagalo človeku v zveličanje. O rešenik moje duše! pomagaj mi, da prav spoznam, kako potrebno mi je, da se Tebe oklenem na tem svetu tako terdno, da se več ne ločim od Tebe — ne v tem ne v prihodnjem življenji. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre k bolnemu hlapcu, ter mi daje zgled, da naj ljubim vsacega človeka po keršansko.

Daljno premissljevanje.

Ponižal si se, o Jezus! tako, ter si hotel iti tudi k bolnemu hlapcu, ga ozdravit in mu pomagat; le veliko zaupanje stotnikovo v Tvojo božjo moč Te je zadržalo, da nisi hitel k njemu, temuč da si ga od daleč ozdravil nevarne bolezní. — Kaj vidiš, duša moja, v tem obnašanji Gospodovem do bolnega hlapca? Ti, Gospod, me s tem učiš, da naj keršansko ljubim vsacega človeka, bogate in revne, visoke in nizke, stare in mlade, zdrave in bolne, in naj jim vse to rad storim, kar sam želím, da bi mi drugi storili. Amen.

Očenaš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XIII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in čišena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus gre v Naim in zapové mertvemu: Mladeneč,
rečem ti, vstani! ter mi kaže, da res premore vse, še
mertve obujati.

Daljno premišljevanje.

Šel si, o Gospod! tudi v mesto Naim, in ko si tje
prišel, so ravno nesli merliča na pokopališe, mladenča,
edinega sina matere vdove, ktera je silno jokala. Pa ko
vidiš njene solze, se Ti mati v serce smili, ter ji tolaž-
ljivo rečeš: „Ne jokaj!“ Merliču pa zapoveš: „Mladeneč,
rečem ti, vstani!“ In merlič je sédel in začel govoriti.
Solze je točila žalostna mati po sinu; mertvi sin, odlo-
čen za jamo, vstane, začne govoriti, hoditi in kazati, da
reš živí, ker zapovedal si Ti, o Gospod, o Jezus! Ti
premoreš res vse, žalostne tolažiti, še mertve oživljati;
zbudi, prosim, še danes tudi mojo dušo od dušne smerti,
in razveseli moje serce s svojo milostjo. Amen.

Oče naš. Čišena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XIV. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in čišena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus potuje do Gadarenov in učí, da je Odréšenik
judov in poganov in nas vseh.

Daljno premišljevanje.

Popotoval si še tudi do dežele Gadarenov unstran
Jordana, o preljubi Jezus! si tam prepodil hudobne du-
hove in tudi nevernikom kazal svojo božjo moč. Hoja
ta očitno priča, da si ti Zveličar judom in poganom,
nam vsem, da Ti je za vse mar, ker nas vse želiš opro-
stiti hudobnega duha, terdega jarma, vterditi nas v pravi
veri, upanji in ljubezni, in prepoditi iz naših serc ne-
čiste misli in želje. O presladki Jezus, bodi Ti vselej
moj vodnik in varh! Amen.

Oče naš. Čišena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XV. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in česena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus gre v hišo Jajrovo in obudi tam mrtvo dek-
klico; zagotovi tudi mene, da moja smert bo le spanje.

Daljno premissljevanje.

Naprošen od Jajra greš, Ti vsemogočni Gospod, v
njegovo hišo, da ozdraviš bolno hčer, deklico nekako
dvanajstletno. Jajra pa, preden prosi pomoči za bolno,
prehití poročilo, da je deklica že umerla; ali Ti rečeš
očetu: Ne boj se, ampak veruj, oteta bo, ker ni umerla,
ampak spi. — Zdaj tudi jaz vém, da moja smert bo le
spanje, ker zaterl si želo pravi smerti, in meni veliš:
Le veruj, da prišla bo ura, ko bodo zaslišali glas moj
vsi, kateri so v grobéh, pa bodo oživelí in vstali. Tedaj
tudi meni veljajo tolaživne besede: Ne boj se, čeravno
umerješ, bo tvoja smert le spanje! Hvala, neizmerna
hvala Tebi, o Gospod, ker si me s svojo smertjo rešil
večne smerti! Amen.

Oče naš. Česena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XVI. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in česena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus gre na goro Tabor in se tam spremeni, ter
razodeva Petru, Jakopu in Janezu svojo čast.

Daljno premissljevanje.

Gospod! Ti si šel na goro Tabor, ter si tam Petru,
Jakopu in Janezu pokazal svojo nebeško čast, želeč jih
poterditi, da ne bi onemogli v skušnjavah, kadar Te
bodo videli sramotenega od grešnikov. Koliko takega
zasramovanja morajo gledati dan danes moje oči in po-
slušati moje ušesa! Razsvetluj, o Jezus! mojo dušo, da
se stanovitno držim tiste vere, katero si Ti učil, ki so
jo aposteljni oznanovali in jo terdi nezmotljiva katoliška
Cerkev. Amen.

Oče naš. Česena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XVII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in česena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre zadnjikrat v Jeruzalem velikonočno jaguje jest, postavi Rešnje Telo in nam dá hrano za večno življenje.

Daljno premišljevanje.

Obhajati poslednjič veliko noč šel si, o Gospod! z učenci v Jeruzalem; tam si postavil sv. Rešnje Telo, ter dal nam hrano za večno življenje, rekoč: Kakor je mene poslal živi Oče, in jaz živim zavoljo Očeta, tako bo tudi tisti, kateri mene je, živel zavoljo mene.“ Dodeli mi toraj, o presladki Jezus! da se pogosto in vredno nasitujem s Tvojim presvetim Telesom in uživam Tvojo presveto Kri, da živim Tebi vekomaj. Amen.

Oče naš. Česena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosimo za-me vsi svetniki i. t. d.

XVIII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in česena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre umivati noge svojim učencem in me uči, da moram rad opravljati bližnjemu tudi naj manjši službo.

Daljno premišljevanje.

Kar so opravljali pri judih naj manjši služabniki, prevzel si to Ti, Gospod nebes in zemlje, ter si omival noge svojim učencem. Pervi bil je na versti Simon Peter, da mu umiješ noge. Pa ta Tvoja prevelika ponižnost ga je presunila tako, da se Ti brani, rekoč: Ne boš mi umival nog vekomaj ne. — Kaj mu pa Ti, o Jezus! odgovoriš na to? Simon, ako te ne umijem, ne boš imel deleža z menoj, to je, ne boš deležen mojih zakladov in ne mojega poveličanja. O Gospod! to je nauk za-me, da moram bližnjemu rad opravljati tudi naj slabši službo, če hočem biti kedaj deležen Tvoje časti v nebesih. Nagni danes moje nečimerno serce, da se zavoljo Tebe rad vdam postrežljivi ljubezni do revnih, bolnih, zapuščenih in družih sirót. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosrite za-me vsi svetniki i. t. d.

XIX. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus gre do potoka Cedrona, opravi slovesno moli-
tev; uči me, da kakor je on enega bitja z Očetom, da se
moram tudi jaz z Bogom zediniti v svetosti in ljubezni.

Daljno premissljevanje.

Ko si bil, o Gospod! po zadnji večerji s svojimi
aposteljni zahvalno pesem odpel, si šel iz mesta proti
Oljski gori. Povzdignil si oči v nebo in rekel: „Oče,
ura je prišla, poveljaj svojega Sina, da Tvoj Sin Tebe
poveljča.“ Preserčno si molil za-se, za svoje in za po-
veličanje svojega Očeta, molil za svoje učence in za vse
tiste, ki bodo po njih besedi verovali v Tebe, in prosil
si, da bi bili vsi edini v edini pravi veri in v ljubezni,
ter tako enkrat deležni postanejo Tvojega veličanstva v
nebesih. Ta Tvoja slovesna molitev, o Jezus, me spod-
buja, da moram preserčno ljubiti Boga in se z njim
zediniti s tem, da spolnujem njegovo sveto voljo, da ga
nikdar ne žalim, in da išem ohraniti mir, edinost in
zložnost s svojimi keršanskimi brati. Tako bom res otrok
Božji in tvoj učenec, o Jezus, in po smerti deležen tvo-
jega obljubljenega veličanstva. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosrite za-me vsi svetniki i. t. d.

XX. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova pre-
žalostna Mati Marija!

Jezus na Oljski gori moli trikrat in prosi, naj bi se
meni prizaneslo.

Daljno premissljevanje.

Izmolil si bil, o preljubi Jezus! preserčno molitev,
približal se Oljski gori, šel na vert Getzemani, si tam
pokleknil in zopet molil: „Moj Oče, ako je mogoče,

vzemi ta kelih (terpljenja) od mene; vendar ne moja, ampak Tvoja volja naj se zgodi.“ Potil si pot, ki je tekel kakor kervave kaplje na zemljo. — Pri tem pogledu so sterméle nebesa, angelj pride in Ti prinese tolažilo od Očeta. Mar Ti, moj Gospod! nimaš sam zadosti moči, da bi zmagal težave in britkosti? Čemu Ti je angelj? Čemu taka britka žalost? Čemu trikratna prošnja, da bi se Ti terpljenje odvzelo? Nisi ne potreboval angeljeve pomoči, o usmiljeni Jezus, da zmagaš britkosti, temuč meni si le pokazati hotel in mi povedati, da nisem od Boga pozabljen, kadar sem v skušnjavah, da gledajo na-me nebeščani, da se angelji veselé, če premagam skušnjava, da se veselé vse nebesa, ako se grešniki tukaj spréobernejo in poboljšajo. Vem pa, da se jih mnogo noče vdeležiti neskončnega zasluženja Tvojega britkega terpljenja in Tvoje prelite kervi. Vsa taka terdovratnost in nesreča človeških otrók Ti pa dela toliko žalost, da si sam rekel: „Moja duša je žalostna do smerti!“ Trikrat prosiš, da bi se meni prizaneslo, — prosiš trikrat, da bi jaz ne bil večno kaznovan, temuč da bi se veselil v nebesih. Moja duša, o Gospod! Tebe skerbí tolikanj, da tvoje telo kervavi potí. — Duša moja! glej, kaj Jezus za te terpi! Ohvali Ga za to z večno častjo in hvalo in iz dna svojega serca! Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XXI. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre svojemu izdajavcu naproti. Pridi tudi k meni in ne dopusti, da bi obtičal tam, kamor me je morebiti izvabil svet in lastna samopašnost.

Daljno premišljanje.

Odmolil si, o Jezus! na vertu Getzemani in nisi počival, temuč šel si izdajavcu naproti. Nisi se ga bal, ker vedel si, kaj Ti bo terpeti; hotel pa si pokazati svojim sovražnikom, da rad terpiš, kar koli je volja ne-

beškega Očeta. Ko te je izdajavec Judež poljubil, si stopil pred njegove rabeljne in jih vprašal: Koga iščete? Odgovorili so: Jezusa Nazarenskega. Na to si glasno rekel: Jaz sem. Imel pa je Tvoj glas tako moč, da je vergel na tla izdajavca, farizeje, beriče in vojake, ter lahko bi jim bil ubežal, pa nisi hotel, in si jim pokazal, da ne morejo nič storiti, dokler Ti sam nočeš. Pripustil si, da so vstali in zopet jih vprašal: Koga iščete? Odgovoré Ti prederzno: Jezusa Nazarenskega. Odgovoriš jim zopet kratko: Povedal sem vam, da sem jaz; ako tedaj mene iščete, pustite mirno oditi moje učence. Sovražnikom svojim pa si rekel: To je vaša ura in oblast temè. O Gospod! kako preserčno si želel celó svojega izdajavca Judeža rešiti večne kazni. Ali on ni maral za nič več, ko je imel srebernike v žepu, hudobo pa v sercu; ves zaslepljen je šel proč ter hitel v pogubljenje. Le prehitro se je spremenil apostelj v naj hujega sovražnika Tvojega, ker preslepila ga je lakomnost. Oh, tudi jaz pozabim prenašlo, kar sem obljubil pri svetem kerstu Tebi, o Jezus, da hočem biti namreč le Tvoj učenec, biti pravi ud sv. katoliške cerkve, živeti po njenih ukih, večkrat prejemati njene ss. zakramente in dati za vselej slovo hudiču in njegovemu djanju. Kaj mi pa danes pričuje moja vest? Ne zapusti me, o Gospod, da bi obtičal tam, kamor me je zvalil svet, zapeljal hudobni duh in potopila lastna samopašnost! Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prositate za-me vsi svetniki i. t. d.

XXII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezusa primejo, ga zvežejo, vklenejo in peljejo v Jeruzalem k sodbi. O Jezus! naj razvežejo Tvoje vklenjene roke vezi moje po grehu zvezane duše.

Daljno premišljevanje.

O Gospod! Ti si povsod delil dobrote, napolnoval tudi celi svet z milostjo svojo. Kako so se tedaj mogli prederzniti Te prijeti, zvezati ter Te peljati kakor ka-

kega hudodelnika k sodbi v Jeruzalem? Nisi se skrival, tudi ne bežal, temuč šel si sam svojim sovražnikom naproti, dal se jim prijeti in zvezati; prepovedal si še celó svojim učencem, da Te ne smejo braniti z mečem, in prizdravil si uho Malhu, kateri Te je prišel lovit. Še celó z nebes nisi hotel legijonov angeljev, da bi Te branili, ker bilo Ti ni nič družega mar, kakor se bolj ponižati pred svojim Očetom ter spolniti njegovo sv. voljo. To pa vse zato, da naj le meni bo pomagano, da naj le jaz rešen bodem večnega terpljenja. Molim tedaj Tvoje vklenjene božje roke in častim Tvoje vezí, častim Tvoje zaničevanje, ker po vsem tem je moji duši dodeljenih toliko dobrot in milost, kolikor jih potrebujem, da dopadem Bogu. Ker pa vém, da me greh še vedno derži zvezanega, Te prosim, o Gospod! naj razvežejo Tvoje vklenjene roke grešne vezí moje duše. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XXIII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezus gre zvezan v Jeruzalem k Anu sodniku. Učí me, da naj kristjan, če je po nedolžnem preganjan in zaničevan, iz ljubezni do Njega vse voljno prenaša.

Daljno premišljevanje.

Ko si se dal prijeti beričem, o Gospod! zvezati se jim in vkleniti, zaničevali so Te oni, bili s pestmi, pahali sem ter tje in preklinjali grozovito! Ti pa, nedolžni Jezus! si molčal. Tako nad Teboj razsajaje pripeljejo Te v Jeruzalem, kot razbojnika, da Te postavijo pred Ana sodnika. — Kako je to, da se daš, preljubi Jezus! v roke takim grozovitežem, ki delajo s Teboj, kakor s kakim razbojnikom? Zvežejo Ti presvete vsemogočne roke, ktere so dajale gluhim posluš in odpirale slepim oči; bítejo Te po presvetih ustih, katerim je bilo pokorno morje in vetrovi; zasramujejo Te, kakor hudodelnika, dasiravno si bil ves nedolžen. Oh, in vendar moram gledati, kako Tebe, vsegamogočnega Boga, zvezanega,

zapljuvanega, zdelanega peljejo po Jeruzalemu do sodnika Ana. Ti, nedolžno Jagnje, se ne braniš, tudi se ne zagovarjaš, ampak molčiš! — Kdo more dopovedati, kako popolnoma bi bila tista duša, ktera bi rada terpela na tem svetu zavaljo Tebe, če bi jo kdo zaničeval, pretepal, gerdo z njo ravnal, in bi tega ne tožila nikomur drugemu, kakor le Tebi, o Jezus? — O moj Bog! kako daleč sem še jaz od take ponižnosti, od take popolnosti! Dodeli mi, o Gospod, dar voljnega poterpljenja! Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prositate za-me vsi svetniki i. t. d.

XXIV. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezusa ženó h Kajfu, velikemu duhonu, kateri ga zaroti, rekoč: Povej nam, ali si Ti Kristus, Sin Božji! — O preljubi Jezus! dodeli mi gnado, da Te ne le na tej stopnjici, ampak vse svoje življenje kakor svojega Boga spoznavam, pričam in terdim.

Daljno premišljanje.

Pripeljali so Te, o Jezus! v petek zarano h Kajfu, velikemu duhovnu, Te krivo tožili marsikterih hudodelstev in lažnjivo zoper Tebe pričevali. Lahko bi bil Kajfa spoznal njih zvijače in Tebe nedolžnega spustil; pa sej je ravno on svetoval v zboru, da je boljše, da umerješ, kakor da bi bil ves judovski narod od Rimcev pokončan zavaljo Tebe. — In ker Kajfa vidi, da se pričevanje krivih prič zoper Tebe ne vjema, zmisli si drugo zvijačo, da Te podere, rekoč: Zarotím Te pri živem Bogu, da nam povej, ali si Ti Kristus, Sin Božji? Kar so Te tožili sovražniki, si terdo molčal, ko Te pa veliki duhoven primora s prisego, da poveš resnico, če si res Sin Božji in obljubljeni Mesija, si spregovoril in sam od Sebe pričal. Ti si rekel, da si Sin Božji in obljubljeni Mesija. Vém, da je Bog le zato pripustil, da Te je prisilil Kajfa po prisegi, da si pokazal celemu svetu očitno vselej pred sodbo, da si res Sin Božji in obljubljeni Odrešenik. Ker Te pa Kajfa ni vprašal tega zato,

da bi Te mogel obsoditi v smert, tedaj vstane hinavec, si preterga oblačilo in zavpije: Preklinjal je Boga, kaj potrebujemo še prič? Glejte! zdaj ste sami slišali preklinjevanje. Kaj se vam zdi?... Odgovorili so rekoč: Smerti je vreden. O presladki Jezus! kako krivično so Te obsodili, da zato moraš umreti, ker si rekel, da si Sin Božji, ko je vendar sam nebeški Oče na gori pričal od Tebe, da Ti si njegov ljubi Sin, nad katerim ima vse dopadajenje. Kar je sam Bog poterdil, to Ti odrekajo krivičniki in Ti prištevajo taki greh, da bi Te le mogli umoriti zavolj tega. O preljubi Jezus! obljubim Ti, da Te nočem več z grešnim življenjem zatajevati, ampak Te z lepim keršanskim vedenjem pred vsem svetom očitno spoznavati. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prositate za-me vsi svetniki i. t. d.

XXV. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezusa peljejo k Pilatu in ga tožijo, da se dela kralja. Ti, o Jezus! si res naš kralj, naš Gospod in naš Bog.

Daljno premišljevanje.

Prišel je veliki petek za Te, o Gospod! žalosti poln, za celi svet pa presrečen dan, ko se precej zjutraj snide vsa druhal pri Kajfu. Zvežejo Te in Te med divjim krikom peljajo vsega zdelanega in zapljuvanega k Pilatu, rimskemu oblastniku. Pilat jih vpraša: Kakošno tožbo imate zoper tega človeka? Ali, ker hudobneži niso vedili in Ti niso mogli očitati nobene krivice, rekó: Ko bi hudodelnik ne bil, bi ti ga ne izdali. — Tak odgovor Tvojih sovražnikov je mogel precej prepričati Pilata, da Te judje nimajo za kaj tožiti. Odgovori jim tedaj Pilat: Čemu ste mi vendar pripeljali tega človeka? Nato začeli so sovražniki Tvoji vsipati nabrane laži čez Te, o Jezus! rekoč: Našli smo ga, da zapeljuje naš narod, da brani davke dajati cesarju in pravi, da je on Kristus, kralj, in tako dela začenshi od Galileje do sem. — O Jezus! tožijo Te in hočejo umoriti, ker se delaš

kralja. Ali Ti, Gospod! delal se nisi sam kralja, še bežal si in se skril, ko so Te hoteli drugi storiti za kralja. Kaj ne pričujejo pa vse druge stvari, da Ti, o Jezus! si res vsemogočni Kralj? Le Tebi je pokorno morje, le Tebe se boji smert, pred Teboj beže bolezni, Tred Teboj se tresejo še celó hudobni duhovi. Komu so tedaj pokorne vse stvari? Mar ne svojemu Gospodu, svojemu zapovedovalcu, svojemu kralju? Kakor Te spoznajo vse stvari, ravno tako Te spoznam tudi jaz za svojega Kralja in Gospoda. Ti me vladaš po svoji večni modrosti, mi pomagаш po svoji neskončni dobroti, me kaznuješ po očetovski ljubezni, vodiš me po svojih svetih zapovedih, plačuješ mi z nezmérnimi dobrotami in varuješ me z božjo močjo. Ti, o Jezus! si moj kralj, Ti moj Bog! Bodi, o Jezus vekomaj češen in hvaljen! Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XXVI. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezusa ženó k Herodu, kteri ga sam kakor tudi njegovi častniki zaničujejo in osramoté v belo oblečenega. Pomagaj mi, o Jezus! da se ne bojim nobene druge sodbe, kot le Tvoje.

Daljno premišljevanje.

Berž ko je zvedil Pilat, da si Ti, o Gospod! iz Galileje, toraj pod oblastjo Herodovo, poslal Te je zvezanega in vklenjenega k Herodu, ki je bil tudi prišel tiste dni iz Galileje v Jeruzalem. Herod pa, Tebe ugleдавši, se razveseli, misleč, da ga boš kratkočasil s kakimi čudeži; oprašuje Te z mnogimi besedami tako, da presliši, česar so Te tožili véliki duhovni in pismarji. In ker mu nočeš odgovoriti na nobeno vprašanje, dozdeva se mu, da se Ti ne zmeniš zanj, ker ne gledaš na veljavo ljudi, sosebno tistih, ki ne želé nič drugega, kakor pasti svojo nečimerno radovednost. Zato Te začne s svojimi vojščaki sramotiti in zaničevati ter Te zapové obleči v belo oblačilo, kakor kacega slaboumnega. Pa

Ti, o Gospod! poznaš misli modrih tega sveta, da so prazne, in vjameš molcé modre v njih zvijači. — O Jezus! na tej stopnjici mi kažeš, kako si se dal sramotiti, obleči v belo oblačilo in zaničevati tako, kakor bi bil neumen, ter me učiš s tem, da ne smem gledati na nečimernost tega sveta, ne na sleparijo prevzetnjakov in na sladke besede zapeljivcev in goljufov, ampak da moram hoditi za Teboj tako, da zaničujem in zatajujem samega sebe, da se ne bojim druge sodbe, kot le Tvoje, da le Tebe poslušam, za Teboj voljno nosim svoj križ in tako tudi enkrat pridem za Teboj v nebesa. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prositi za-me vsi svetniki i. t. d.

XXVII. Stopnjica.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Jezusa vlečejo nazaj k Pilatu, kateri ga pripelje ven, rekoč: Glejte, človek! O nebeški Oče! s celega serca se Ti zahvalim za ta dar.

Daljno premišljevanje.

Ko tudi Herod ne najde nad Teboj, o Jezus! nobene krivice, pošlje Te k Pilatu nazaj; ta pa se silno prestraši, ko Te zopet vidi pred seboj. Reče toraj judom serdito: Pripeljali ste mi tega človeka, kakor da bi odvráčeval ljudstvo; pa glejte, izpraševal sem ga v pričo vas, pa ne našel nobene krivice nad njim v tem, česar ga dolžite; tudi Herod ni nič smerti vrednega našel nad njim. Pretepel ga bom in spustil. — Ali tožili so Te še huje, in tiščali v Pilata, rekoč: Križaj ga, križaj ga! Dal Te je tepsti čisto po nedolžnem, samo da bi Te le spustil, Ti posaditi ternjevo krono na glavo, hotel Te zamenjati z Barabom; ogerne Te v škerlatasti plajšč ter Te postavi vsega kervavega in zdelanega pred druhal, rekoč: Glejte, človek! Naznanil je takrat Tvoj nebeški Oče po Pilatu celemu svetu, da Ti si človek postal, da si naš dobrotnik in večni Sin Božji, neskončno Bitje. Tvoj Oče, ljubi Jezus! govori nam še dalje: Ta je moj preljudi Sin, kterege dám tebi, o človek, takoš-

nega, kakoršnega zdaj gledaš tukaj. Ali ti ni še dosti? Kaj hočeš več? Glej, človek! po Tem ti dām vse zaklade, dām pomoč v potrebi, tolažbo v žalosti, plačnika vsega tvojega dolga pri meni, ta ima vso oblast in moč, da tebe, človek, stori večno srečnega. Premisli toraj, revna duša, kako te jaz ljubim, ker dām svojega Sina za-te v tako terpljenje. — Vzemi ga, poslušaj ga, ljubi ga in prizadevaj si iz celega serca ga posnemati, da boš rešen večne kazni, kateri si po Adamu zapadel. O nebeški Oče! večna zahvala Tebi iz globočine serca za toliki dar. Sprejemem ga čisto rad iz Tvojih rók in Ti ga dām precej nazaj v vedni dar za-se in za celi svet. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Očetu i. t. d.
Prosíte za-me vsi svetniki i. t. d.

XXVIII. Stopnjica.

Hvaljen bedi Jezus Kristus, in češena njegova prežalostna Mati Marija!

Pilat ukaže pripeljati ven Jezusa, kateri je imel ternjevo krono na glavi, škerlatasti plajšč na životu, vse čez ranjenem, terst v rokah; in naznani mu smertno sodbo na križu. Tako plačuje nehvaležni svet.

Daljno premišljevanje.

Vidil je Pilat, da hrup prihaja vedno veči in hujši, zapové Te toraj, o Jezus! pripeljati ven; vsede se na sodnji stol in reče judom zaničevaje: Glejte, vaš kralj! Judje pa so zavpili na to z velikim glasom: Proč z njim, križaj ga! Pilat jim reče: Kaj vašega kralja bom križal! Na to judje zopet zahrumé: Nimamo kralja, ampak cesarja! Zdaj si dá Pilat prinesti vode, si umije roke v pričo ljudstva ter reče: Jaz sem nedolžen nad kervjo tega pravičnega, vi glejte! Vse ljudstvo pa je zagnalo hrup: Kri njegova pridi na nas in naše otroke! Nato Te je Pilat izdal bičanega judom, da naj Te križajo! — Tri in trideset lét si Ti, preljubi Jezus! hodil po svetu, delil povsod dobrote, tolažil žalostne, učil nevedne ozdravljaj bolne, nasitoval lačne; pa kakšno povračilo Ti je odločil svet! Ternjevo krono na glavo, škerlatast

plajšč na vse ranjeno telo, terst v roke in smert med razbojnikoma na zaničljivem križu! O, ti hudobni svet! tako povračuješ ti dobrote svojemu Kralju, svojemu Rešeniku! O dobrotljivi Jezus! povej mi, kaj je občutilo Tvoje serce, ko si zaslišal krivično sodbo? Ves krotak odgovoril nisi ne besedice in se ne pritožil v svoji ponižnosti. Rad si se dal v roke njim, kateri so Te zagrabili in peljali v smert na križu. — Molim Tvoje zvezane roke, poljubljam Tvoj škerlatasti plajšč, častim Tvojo ternjevo krono in ponižujem se pred terstovim žezlom Tvojim, ker vse to je pomagalo k mojemu odrešenju; pripomoglo je, da si trešil satana v pekel in odperl moji duši sveti raj. — O presveta Mati Božja, prežalostna Devica Marija! Kako se je Tvoje materno serce topilo v britkosti, ko so tako neusmiljeno počenjali z našim Jezusom. Zavoljo te žalosti Te milujem, hvalim in častim, ker vém, da so bili moji grehi tega krivi; priporočujem se Ti, prosi za-me pri svojem Sinu, mojem Odrešeniku, Zveličarju in Bogu, Jezusu Kristusu, zdaj in mojo smertno uro. Amen.

Oče naš. Češena si Marija. Čast bodi Bogu i. t. d.

Prositate za-me vsi svetniki in svetnice Božje, katerih svetinje tukaj častim †, prosite za me in za verne duše v vicah!

(Zdaj pa poklekni na 28. stopnjico in prosi za odpustke, rekoč:)

Molimo.

Večni Oče nebeški! darujem Ti kri, terpljenje in smert Jezusa Kristusa, žalosti preblazene Device Marije in sv. Jožefa, za odpuščenje mojih grehov, za stiske naše matere sv. katoliške Cerkve, za mir in edinost med svetnimi vladarji, za spreobrnjenje terdovratnih grešnikov in za odrešenje ubogih duš v vicah! Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Oče nas. Češena si Marija (petkrat). Čast bodi Očetu i. t. d.

Molitev.

(Pred altarjem sv. Križa.)

(Pij IX so 31. julija 1858 dovolili vsim vernikom popolni odpustek za vselej, ako se skesano spovedo, sv. obhajilo prejmo in to molitev opravijo pred kako podobo križanega Jezusa, pa molijo za potrebe sv. Cerkve. Tudi se lahko oberne za duše v vicah.)

Glej, o dobrotljivi in presladki Jezus! pred Tvojim obličjem se ponižam ter Te prosim z naj večji gorečnostjo svoje duše. Vtisni v moje serce prav žive občutljeje vere, upanja in ljubezni, in dodeli mi resnično kesanje nad mojimi grehi z naj terdnejšo voljo, poboljšati se, ko s serčnim ginjenjem in z veliko žalostjo v duhu gledam pet Tvojih rán in preišlujem, kar je od Tebe, o dobri Jezus, prerokoval David prerok: „Moje roke in moje noge so mi prebodli, vse moje kosti so razšteli.“ (Ps. 21, 17. 18.)

Oče naš... Češena si Marija... (petkrat).

Pristavek.

(Iz knjižice „Odpustki“ P. Sajovica.)

**Molitev v sedanjih nevarnostih sv. cerkve
in sv. vere.**

Molimo.

Presladki Jezus, ti naš božji učenik! ki si hudobne naklepe, s katerimi so te farizeji večkrat preganjali, vselej osramotil; uniči osnove hudobnih in vseh, ki si v malopridnosti duha prizadevajo, v svoje zapeljive zvižaje zaplesti ter oslepiti tvoje ljudstvo. Razsvitli nas vse, svoje učence, z lučjo svoje milosti, da ne bomo zapeljani po zvižaji posvetnih podrijanov, ki povsod razširjajo svoje pogubljive in zmotljive nauke, da bi tudi nas zapeljali v svoje zmote. Dodeli nam tako močno luč vere, da spoznamo zalezovanja hudobnih, terdno ve-

rujemo nauke tvoje sv. cerkve in stanovitno od sebe odvrčamo zmote sovražnikov resnice. Amen.

Odpustek 100 dni dobi, kdor pobožno moli to molitev. (Pij IX. 22. oktobra 1866.)

Darovanje Zveličarju.

„O moj ljubeznjivi Jezus! da ti svojo hvaležnost skažem in ti zadostujem za mnogotero svojo nezvestobo, ti jest I. I. darujem svoje srce in se ti posvetim vsega ter sklenem s tvojo milostjo, te nikoli več ne razžaliti.“

To darovanje samega sebe moraš opraviti pred podo Jezusovega presvetega serca.

Odpustki: 1. 100 dni enkrat na dan, ako se daruješ skesanega serca.

2. Popolni odpustek enkrat v mescu, ako to molitev ves mesec moliš po enkrat na dan, se spoveš, sv. obhajilo prejmeš in moliš na papežev namen. (Pij VII. 9. junija 1807 in 26. sept. 1817.) †.

Zdihljej: „Moj Jezus, usmiljenje.“

Odpustek 100 dni, kolikorkrat izrečeš te besede. (Leon XII. je l. 1824 ta odpustek dovolil ustmeno. — Poterdilo so ga pa Pij IX. 23. sept. 1857 za vse čase.) †.

Ta zdihljej naj se izreka umirajočim, ki ne morejo opravljati dolgih molitev.

(Ponatis iz „Zg. Danice“.)

Katoliška bukvarna

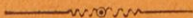
v Ljubljani na stolnem tergu h. št. 6

ima vedno v založbi ter na prodaj molitvene knjige za vse potrebe, vezane navadno ali bolj bogato; dalje tudi druge knjige in časopise raznega zapopadka.

Enako ima na izbor mnogo lepih podob za cerkev in dom; kakor tudi podobice svetnikov za darila, bodi si posameznih ali v večih zvezkih; ravno tako spominkov na sv. birmo, na spoved in prvo sv. obhajilo.

Potem se dobivajo tu križi in križici razne velikosti in razne tvarine: leseni, mesingasti, sreberni; škapulirji za razne bratovščine; moliki, svetinjice in druge reči za vse potrebe posameznih in keršanskih hiš.

Zadnjič sprejemlje in izveršuje vsa naročila, kolikor mogoče naglo in po nizki ceni.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIZNICA

LIBISS 8

00000504443

